

Szerkesztőség:

Arad, Acsév-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulev. Regele Ferdinand 4/2
(József főherceg-ut.)

Sürgönyeim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 960 Lej

Fél évre ... .. 480 Lej

Negyed évre ... .. 240 Lej

Havonta ... .. 80 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Két autobus

százdíj majd néhány nap múlva Aradváros sa-
ját költön házikézelésében Arad uccáin. Ezzel az-
tán Aradváros közlekedési ügyének tengerikigyója
ismét hosszabb lett egy rőffel. A probléma, amely
közel egy évtized óta húzódik, még mindig meg-
oldatlan és a vég nélküli tárgyalások homoktenger-
ében szaporodnak. Az utóbbi években sűrűbbek és
élénkebbek lettek ugyan ezek a tárgyalások, saj-
nos azonban a végleges megoldás még mindig a
bizonytalan jövő ködében révedez. A város vezet-
sége még afelől sem döntött, vajon villamos vasút,
vagy autobus lesz-e az a közlekedési eszköz, a
mely Arad közúti forgalmát lebonyolítja. Az ed-
digi munkálatoknak egyetlen negatív eredménye
van: halálra ítélték a végegyengüléssel küzdő kis-
vasutat, amely mindnyájunk örömeire némsokára el-
tűnik a város uccáiról.

Az ideiglenes megoldási tervet zárzavará-
ban az interimár bizottság, amely akkor a város
ügyeit intézte, visszavonható koncessziót adott egy
magánvállalatnak, autobusjárat létesítésére. A vá-
ros központja és a Mossóczy-telep között néhány
hónap óta ez a vállalat bonyolítja le a személyfor-
galmat. Az új városi tanács, belenézve az ügy
aktáiba, úgy látja, megállapította, hogy az
autobuszközlekedés fentartása még ideiglenes meg-
oldásként is jó üzletnek bizonyul és ezért elhatá-
rozta, hogy a kiadott koncessziót visszavonja és sa-
ját kezelsébe veszi át a Mossóczy-telep forgal-
mának lebonyolítását. Angel István dr. polgár-
mester ma érkezett vissza Clujról, ahol két auto-
buszt vásárolt a város részére. Az autobusok még
é hétet megérkeznek Aradra és megkezdik körú-
tasukat a város és a Mossóczy-telep között.

Természetesen ez az újabb mozzanat is egyik
láncszem az ideiglenes megoldások sorozatában
és semmiestre sem tekinthető a közlekedési kér-
dés olyan elintézésének, amely hosszabb időre
vagy bizonyos mértékig is kielégíthetné a város
lakosságának az igényeit. A két autobusszal vég-
zendő próbát inkább a házikézelési rendszer elő-
iskolájának nevezhetjük. A napokban meginduló
két kísérleti autobus arra alkalmas csak, hogy a
gyakorlatban is kipróbálják a később kifejlesz-
endő intézményt. Azok a közfunkcionáriusok, akikre
ez a kísérlet bízva van, kell, hogy minden figyel-
müket és erejüket megfeszítsék. Kitűnő alkalmuk
és terük lesz arra, hogy belekóstoljanak a köz-
úti közlekedés házikézelésben való megoldási mó-
dozatába. Az első szempont, amelyet a művelet-
nél figyelembe kell venniük: a város lakosságának
érdekei. Arra törekedjenek, hogy a közlekedési
eszköz olcsó, pontos, gyors és megbízható legyen.
Csak másodsorban jöhet tekintetbe, hogy az üzem
a város üzlete, amelynek ha török szakad, nyere-
séggel kell zárulnia. Nem kivétel és elképzel-
hetetlen az az üzleti megoldás, amely a
közönség és a város érdekeit kellemes és
mindkét felet kielégítő összhangba hozza.

Az állandó választmánynak, valamint a vá-
rosi tanácsnak felelősségteljes kötelessége, hogy a
még csirájában levő új városi üzem menetének leg-
kisebbszámú mozzanatát is szigorúan ellenőrizze. Gon-
dosan és minden mellétekintet nélkül ügyelnie kell
arra, hogy az üzletvezetésben más szempont ne
érvényesülhessen, mint a város egyetemes érdeke.
Nem szabad tűnni, hogy egyének, vagy klákok
magánérdekei bármily formában is kifejezésre jut-
hassanak a létesítendő új közüzemnél. Minden erő-
vel távol kell tartani onnan a gyanúnak még a lát-
sóját is, mert csak így szolgálhatja ez az intéz-
mény becsületesen azt a célt, amelyért életre keltik.

Új sajtótörvény-tervezet készült.

Az összes pártok éles állásfoglalása az új javaslat ellen.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójá-
nak távirata.) A legfelsőbb törvényhozó ta-
nács tegnap tárgyalta a sajtótörvényjavaslatot
és csaknem változtatás nélkül magáévá tette
Pella szenátor szövegezését. Kimondották a
helyreigazítás kötelezettségét azzal, hogy a
válasz közlése esetén további büntetőjogi fele-
lősség nem terheli a lapokat. A lapok elkobzási
jogát meghagyták, azonban jogtalan elkobzás
esetére kártérítést állapítanak meg. A lapok
árával el nem számoló újságírók sikkasztást

követnek el. Kimondották egy újságírói korpó-
ráció létesítését, amelybe felveendő minden
hivatásos újságíró és a kiadók csak ezek közül
alkalmazhatnak munkatársakat. A testületbe
való felvételhez szerkesztőknél egyetemi vég-
zettség, riportereknél legalább érettségi szük-
séges.

A Cuvantul szerint az összes ellenzéki
pártok, a liberálisok is, a javaslat ellen foglal-
tak állást, sőt ellenzi azt a kormány néhány
tagja is.

Manoilescu államtitkár benyújtotta lemondását

Még mindig éles a vízály Petrovici miniszter és Negulescu kamarai elnök között. Aláírják a konkordátumot. — Mussolini távirata Averescu miniszterelnökhöz.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának
távirata.) Politikai körökben ma élénk szóbe-
széd tárgyát képezte Manoilescu pénzügyi ál-
lamtitkár állítólagos lemondásának híre. Mint
a Cuvantul értesül, Manoilescu — aki már
biztos volt abban, hogy Lapedatu távozása
esetére ő kerül a pénzügyi tárca élére, —
korántrónos megelégedve azzal a megoldással,
hogy Lapedatu most már végleges visszama-
radása — következtében a kereskedelemügyi
tárcát kapna kárpótlásul s ezért — a lap ille-
tében helyről szerzett értesülései szerint — a
tegnapi nap folyamán benyújtotta lemondását
és még az esti órákban elutazott a fővárosból.
A lap különben kivonatban közli Manoilescu-
nak a miniszterelnökhöz intézett levelét is, a
melyben Manoilescu azzal indokolja távozá-
sát, hogy a felajánlott elégtétel nem áll arány-
ban az őt a pénzügyminiszter részéről ért sé-
relmekkel s nem hajlandó olyan kormányban
működni, amelynek Lapedatu is tagja. Kor-
mánykörökben azonban — írja a lap — nem
tartják véglegesnek Manoilescu emez elhatá-
rozását, a hír szerint Averescu kormányelnök
is azon a nézetet van, hogy a lemondást csu-
pán csak a hét végén terjesztené a miniszter-
tanács elé, amennyiben eddig Manoilescu le-
mondását közben vissza nem vonná.

Ez a hét azonban ugyilátszik még más meg-
lepetést is rejteget. Mint a Cuvantul értesül,
Petrovici közoktatásügyi miniszter szintén a
lemondás gondolatával foglalkozik. A közte és
Negulescu volt averescanus közoktatásügyi
miniszter között az iskolareform tekintetében
keletkezett ellentéteket nagyban kielezte az a
körülmény, hogy bár Petrovici annak idején
hozzájárult ahhoz, hogy a Negulescu által még
1921-ben elkészített reformjavaslat kerüljön a
parlament elé, az egyetemekre vonatkozó rész-
ben azonban lényeges módosításokat eszköz-
ölt, amire aztán Negulescu a kamara elnöki
székéből megvádolta Petrovicit. A közoktatás-
ügyi minisztert természetesen mélyen sérti ez
a vád s a tegnapi nap folyamán aztán megje-
lent Averescu kormányelnök előtt és bejelen-
tette, hogy amennyiben legkésőbb szerda estig
nem kapna elégtételt, úgy kénytelen levonni a
konkordenciákat és kilép a kormányból. A Cu-
vantul úgy értesül, hogy Averescu kormányel-
nök a súlyos helyzetre való tekintettel a kér-

dést ismételtén minisztertanács elé terjeszti,
amennyiben az ügyben még a tegnapi est fo-
lyamán tartott tanácskozáson részt vett mi-
niszterek a Petrovici számára adandó legtel-
jesebb elégtétel mellett foglaltak állást, ami
viszont valószínűleg Negulescu kamarai elnök
lemondását fogja maga után vonni, ha csak a
holnapi minisztertanácsban nem sikerül az el-
lentéteket más formában áthidalni.

A fővárosi lapok értesülése szerint a Va-
tikánnal kötött konkordátum ügyét rövidesen
dülőre viszik s a megállapodásokat mindkét
részről valószínűleg még a hó folyamán aláír-
ják. Diplomáciai körökben viszont úgy tudják,
hogy az egyezmény aláírása azon a napon tör-
ténik meg, amikor Ferdinánd király Rómába
érkezik s Őfelsége ezután másnap látogatást
tesz a pápánál. A konkordátum végleges meg-
kötésére és az egyezmény aláírására Goldis
László kultuszminiszter utazik Rómába.

A besszarabiai egyezmény ratifikálása al-
kalmából küldött üdvözlő táviratra különben
ma Mussolini válaszolt Averescu kormányel-
nöknek, akinek a következő szövegű táviratot
intézte:

„Köszönöm Kegyelmességed hozzám
intézett távirati üdvözlését. Az olasz nép
örömmel fogadta iránta a román nép és a kor-
mány részéről megnyilvánult szimpátiát. Bol-
dog vagyok, hogy magam is hozzájárulhattam,
hogy népeink jövő sorsa tekintetében telje-
desbe vittem a két állam barátságát. Kérem
tekintse a Kegyelmességedhez intézett üdvöz-
lésemet a román nép számára küldött üdvöz-
lésnek is. Mussolini.”

Manoilescu lemondását az esti órákban
azonban a lapok már megcáfolták. Hivatalos
jelentés szól ugyanis arról, hogy Averescu
tábornok holnap kihallgatáson jelenik meg a
király előtt. A lapok szerint Ferdinánd király
ez alkalommal aláírja a miniszterváltozásokra
vonatkozó dekrétumot, amely szerint Manoi-
lescu ipar és kereskedelemügyi és Hanibal
Teodorescu igazságügyi miniszterek lesznek.
Cudalbu és Berlescu kiválnak a kormányból.

Illetékes körökből nyert értesülés szerint
a parlament a király elutazása után egészen
április 15-ig folytatja munkáját, miután ezt
az alkotmány lehetővé teszi.

Aggodalmak a lakbértörvény késése miatt.

Ha nem lesz idő a megszavazásra, a jelenlegi törvény hatályát egy évvel meghosszabbítják.

(Az Aradi Közlöny Duceresti-i tudósítójának távirata.) Az Ad-Verul szerint a néppárt tegnapi igazgatótanács ülésén Cudalbu igazságügyi miniszter aggodalmának adott kifejezést a lakbértörvény javaslat megszavazásának további késése miatt. Averescu tábornok erre

kijelentette, hogyha nem lesz idő a javaslat megszavazására, úgy majd egyszakaszos törvényjavaslatot terjesztenek be, amely a jelenlegi törvény érvényét egy évvel meghosszabbítja.

Működik az adóprés Aradon.

Tulzott mértékben emelik az adót a kivető bizottságok.

(Arad, március 15.) Az aradi pénzügyigazgatóság épületében, hat komor hivatali szobában már egy teljes hete folytak az adókivetés naponta százak és százak izgatott, szomorú tömege várakozik a hirtelen folyosón, hogy — minden igaznak bizonyult „jlesztő” hírek ellenére — megkísérelje belátásra bírni a pénzügy szigorú öreit, akik az adóprést kezelik most a kivetések dús szüretén. Mert minden adózó, aki csak a bizottságok elé járul, élesen emlékezik és hivatkozik azokra a megnyugtató kijelentésekre, amiket előzők Lapedatu pénzügyminiszter és utána Nicolaeanu pénzügyigazgató tett, alig tíz nappal ezelőtt. — „Utastottam az adókivetőbizottságokat, hogy méltányosan állapítsák meg a polgárság adóját és különösen a kisegzisztenciák védelmét tartják szem előtt” — mondotta a pénzügyminiszter. De ha nem is tett volna ilyen kijelentést a pénzügyminiszter, vajon nem-e törvény és évszázados jogszokás méltányosan és csak a valóban meglévő jövedelem után vetni ki a polgárság adóját? És mindezzel szemben mi történik. Az eddig letárgyalt adóügyek nagyrészt a kisebb egzisztenciák voltak érintelve és pont ez a szűkös viszonyok között csak alig tengődő néposztály — amelynek védelmére, egyenes felszólítást is kaptak a kivető bizottságok — ez a szerencsétlen szegénysorsú társadalmi réteg érezte mag elsősorban az adóprés kellemetlen szorítását. Nem vonjuk kétségbe, hogy a bizottságok utasítások alapján állapítják meg az adóalapot és alkalmazzák a kivető kulcsot. De létezhet-e

olyan utasítás, amelyből kitűnne az, hogy egy-két szobás lakásokat magában foglaló ház házbérentéke, amely három esztendővel ezelőtt 4—5000 lejre volt febecsülve, most 40—50, sőt több esetben 70.000 lejben állapítsák meg, a valóságnak ténylegesen megfelelő évi legfeljebb 10—12.000 lej jövedelemmel szemben? Ilyen utasítás nem lehet, mert egyetlen törvény sem készülhet ilyen intenciókkal és hogy mégis megtörténnek ezek a szomorú dolgok, az nagyrészt csak az egyes kivető bizottságok tulbuzgóságának tulajdonítható. Aradon különösen az I. és IV. számú bizottságok ellen van általános kifogás. A hozzájuk bejutó panaszok szinte egyhanguan valósággal feljajdulnak, hogy a két bizottság pénzügyi előadói Neagota Gyula és Marcovici Pál adóellenőrök adójavasatai valósággal a maximumig fokozódnak. Különösen az Eminescu- és Moise Nicoara-uccák háztulajdonosai érzik a bizottságok lesújtó kezét, mert az előadók javaslatára szinte elképzelhetetlenül magas adóterhekkel sújtották őket, tekintet nélkül a tényleges, de még a várható házbérentékeikre is. Sajnos, meg kell állapítanunk azt is, hogy a többi bizottságok is félreértették a pénzügyminiszter intelmeit és majdnem katasztrófálisnak mondható súlyos módon alkalmazzák az adóprést, hogy aztán azzal a vérszegény és teljesen komolytalan indokolással vigasztalják az adózót, hogy a még nem is bizonyos, hogy életbelépő és milyen rendelkezéseket tartalmazó új lakbértörvényjavaslat ugyanis módot nyújt majd a házbé-

rek emelésére és így az adózó háztulajdonos „regresszálhatja” magát. Vagyis a pénzügyi férfiak nyilván úgy értelmezik ezt, hogy az esetlegessel szemben csupán az adózó vállaljon rizikót, aki — a tapasztalat bizonyítja — felebezhet és kérvényezhet aztán hónapokig, amíg sérelmesen tulzott módon felemelt adóját lecsökkentik. A mai idők sok méltánylandó szempontját kellene az adókivető bizottságoknak figyelembe venniük, mielőtt a srófot megszorítják, annál is inkább, mert hiszen az adókivetések legalább hetvenszázalékánál a most megállapított házbérentékek fog szolgálni további alapul s ha egy adózóra csak házadó címén 10.000 lej vetettek ki, az illető az egyenesadó, különféle kincstári és városi adók és pótdók hozzáadásával ennek az összegnek legalább a kétszeresével lesz megterhelve, ami a legtöbb esetben valósággal elviselhetetlen teherként fog az adózó polgárságra rábuzdulni.

Tolvajüldözés az állomáson

Izgalmas hajszja egy megszökött zsebmetész után.

(Arad, március 15.) Izgalmas tolvajüldözés volt tegnap este az aradi állomáson. A másodosztályú pénztár előtt egy timisoarai kereskedő zsebéből kiloptak több, mint tizenötezer lej tartalmazó pénztárcát. A kereskedő azonnal jelentést tett az állomási rendőrségnek, amely a nyomozást azonnal be is vezette. A harmadosztályú váróterem előtti folyosón igazolásra akartak szólni egy gyanús embert, aki azonban az igazolás elől futásnak eredt. A váróterembe rohant, ahol felszárkította az ajtót és kiszaladt a Perront. A rendőrök utána szaladtak és izgalmas üldözés vette kezdetét a vasgöngyök között. Több vasutas is az üldöző rendőrök segítségére sietett. A tolvaj, mikor látta, hogy másképp nem menekülhet, eldobta magát a lopott tárcát. A tolvajnak ezután sikerült a pályaudvar másik oldalára jutni, ahol azután eltűnt. A kereskedő visszakapta a tárcát, amelyben hiánytalanul meg volt a pénz. A nyomozás folyik a tolvaj kézrekerítésére.

Bárhon hirdetett, bárhon megjelent könyvért forduljon bizalommal Sándor Ferenchez. Jegyék ingyen.

T A R C A. Vécsi Helikon.

Kilenc helikoni író estéje Aradon.

Kilenc erdélyi író.

Eljöttek közénk, szóltak hozzánk, meghallgattuk őket, elmentek, de nem hagytak el. Az elhangzott szó, láthatatlan fonál fűzi őket hozzánk. Nagy a toll varázsos hatalma, írónak lenni, írni — olyanforma egészséges betegség ez kérem, minék neve írói tehetség és aki csak egy icipici hideglelést kapott is csak belőle, örökre rabja marad. Politikát keresni képtelenség abban az apostolsorban, mely vasárnap este előttünk állott a Kulturpalota dobogóján. Kilencféléen gondolkozó, kilencféle világnézetű ember, kilenc író, aki nem tűr békót pompás agyvelején, gondolatain és akik csak egyben mélyen egyek, hogy a magyar szó erős apostolai. Az ő megjelenésük bizonyosan nem politika, hanem hivatás.

Evoé! örvendezik Szombati-Szabó István bordalában. Evoé! Oh, hát van még új dal, öröm és szöllőlevél-koszorúza Bacchus! Kesernyész, fanyarizú bort szürettel Erdély bérckoszorúja, ni, könny és vér is facsarodik a szöllőszemekből, de bor! A „Zergevadász” harmincnégy esztendeje nem pergett őrösen Szombati-Szabó István életében: — verseit — egy-egy kupa gyöngyöző bort adott mindnyájunknak. Evoé!

— Ha valaha egy sornyi írást is találok csak papírfoszlánynon is, mit Tabéry Géza írt, áhitattal fogom olvasni minden betűjét. Feledhetetlen élmény volt hallgatni előadását. Klasszikusan egyszerű, világos; egyszerűségén és világosságán tudtuk mindnyájan követni őt a magasba, vele együtt, gondolataival szárnyalt figyelmünk és megértésünk. „Sorsirodalom az erdélyi irodalom” — mondta Tabéry. — És Remenyik versével kiáltotta fe-

lénk: mi erdélyi írók irunk, dalolunk amig lehet — mint ahogy a Titanic hajótöröttjei énekeltek, kiáltottak Istenhez, mikor a jéghegyroncsolta hajó már süllyedt. Bokáig ért a víz, a szomszéd jéghegy tetején a halál hegedült s az ének zengett, zengett Istenhez, segítségért, csodáért, életért — már övig ér a víz és csak zeng az ének a remény kétségbeesésében — jaj, ajkig ér a hullám, aztán — semmi, hullámsír...

Valóban úgy.

Dalolnak és énekelnek az erdélyi írók. A szomszéd jéghegy tetején a halál hegedül; — nekünk, erdélyi magyarságnak dalolnak, hát nincs kezünk, melyik segítőn feljűk nyul, hát nézzük süketen, részvétlenül, hogyan süllyed hullámsírba a magyar dal, a magyar irodalom; a magyar szó? A magyar szó, ez az egyetlen, elvitathatatlan közös kincsünk, amely mindnyájunkat, minden magyart eltérhetetlenül összeköti! Vagy talán már elfelejtettünk, nem értünk magyarul?

— Rém drága a magyar könyv — vetette ellenem finnyásan, vérszegényen egy hölgy — miközben végigsimitotta magán tizenkétezer lejes ruháját, — olyan nagyon drága, van olyan könyv is, ami száz, kétszáz lej is... — nyavalyogta.

— Kérem, három-négy-öt mozijegy árából bőven kitélik egy új magyar könyv ára; egy vendéglői vacsora két könyv árát is emésztí; egy manikűr-ondoláció, hajvágás — megint egy magyar könyv; — de igaz, a moziban önagysága a pomádés filmhőssel ábrázolható; a manikűr-ondoláció, hajvágás látszik, de az üres fej belül nem; elég ha az üres szív csak flirttel és kalandvágygyal van tele, — de a magyar író új könyve, amit se ablakba tenni, se fejbubokon viselni, se a kávéházi asztalra kitenni nem lehet, — mire jó? Pardon, azért önagysága olvas, mert hallotta X-nétől, hogy olyan jó, zamatos részletek vannak

ebben és ebben a könyvben, na és elolvassa, persze csak az ugynevezett zamatosakat hallássza benne, na és persze, hogy nem talál benne semmit, mert amiben ő talál valamit, az már olyan komisz, hogy egyáltalán semmi módon nem tűri meg a nyomdafestéket.

... A magyar írás kilenc apostola eljött közénk és dalol-dalol a hullámsír is tavaszról, életről, szerelemről, jóságról, szépségről, ha közönyös, hideg szívek jéghegyén a halál muzsikál is hozzá...

Tovább.

Szentimrey Jenő versben mesélte a mindig megújuló emberi életet, tavaszi soraifeltűntették a Kulturpalota dobogójának szürke hátterét, tavaszi mezők, virágok, apró gyerekek nevettek, játszadoztak a fantázia meseréjén. És de igaz az a verse, mely mondja, hogy mi emberek mindnyájan mindig készülünk egy jobb életsor felé, utazni készülünk mindig, messze, szerencseországba — Amerikába, biztatjuk magunkat, így lesz, úgy lesz, jobb lesz, terveink vannak, mindig jobbat várunk mint amit az élet ad — és már bénán ülünk az út kövein, már elindult értünk lomha léptekkel a halál, de mi még mindig készülünk, tervezünk, utazunk Amerikába, Amerikába!...

Ligeti Ernő költészete maga az acélos erély. Hü és hálás kell, hogy legyen Erdély azért az izzó, forró szeretetért, mellyel Ligeti rajong érte. — „Erdély és én egyek vagyunk és ha kopár szikla marad Erdélyből, én akkor is megmaradok!”

Novellájában régi levelesládát nyit fel gróf Bánffy Miklós. Költői, mély derűvel mondja nekünk: a hősokeket a körülmények alkotják. Meséli egy ódonra írt, aranyoszománcu levélben, hogy lett a kuruclelkű, kuructáborba vágó derék asztalosból igaz kuruclelke ellenére hivatalos proklamált labanc hős, azért, mert remekbe készült, fáfaragott művét, a „file-

Aradi operaénekesnő hangversenye Afrikában

Pálffy Boriska, az aradi színház egykori tagjának érdekes művészkari élete.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Fiatal és érdekes művészpár érkezett meg tegnap este Budapestre. Négy és fél év előtt indultak el, miután látták, hogy hiába van tehetségük, nem tudnak érvényesülni. Dr. Bársony Lajos baritonjáról sok jót írtak már akkor is, amikor még a pesti opera tagja volt, felesége pedig nagyjövőji színésznő, aki Aradon is működött s a közönség még jól emlékezhetik a nagyszerű hangu operaénekesnőre. Ugy hívják: Pálffy Boriska. Oly szerényen vágott neki a világnak a pesti színész és az aradi operaénekesnő, mintha csak vidékre mennének hangversenyezni. A nagyvilágban aztán akad az ő számukra is hely.

— Négy nap óta utazunk — meséli Pálffy Boriska leszállva a vonatról — és még fáradtak sem vagyunk. Nem is tudom, hol kezdjem. Nekindultunk, hogy megmutassuk spanyolnak, portugálnak és egy színes, de városaiban európai kulturát élő világrész lakosságának, hogy a magyar művészetben mennyi expanzív erő van. Még impresszionizmusunk sem volt. Az uram intézett mindent.

— Hogyan kezdtek neki?

— Prága volt az első állomás. Felvettünk jó exotikusan hangzó nevet. Így lettem én „La Maya”, a férjem pedig „M. Afgar”. Csehszlovákiában sikerünk volt és innen Spanyolországba mentünk. Barcelona volt az első állomás. Két hétig tanulmányoztuk a viszonyokat, tanultunk spanyolul, aztán összeállítottuk a műsört. Nagy volt a siker, mert be tudtuk illeszkedni izlésükbe és kedélyvilágukba. Aztán végimentünk az egész országon. Műsorunk állandóan bővült és mindenütt, mint a magyar művészet igaz reprezentánsait ünnepelték bennünket.

— 1923-ban átmentünk Marokkóba. Pompásan sikertűt. Aztán megint vissza Spanyolországba, 1925-ben pedig Portugáliába, az Azori és Kanári-szigetre. Itt már úgy fogadtak bennünket, mint kedvenceket, mint sztárokat. Szeniorozott dalokat mutattam be az urammal, operaáriákat énekeltünk és volt egy elsőrendű zongoraművésznőnk, Eduardo de Perei,

meg egy klasszikus táncosnőnk is később. Ezeket már mi szerződtettük.

— És Afrika?

— 1925. őszén mentünk el Las Palmasból Afrikába. Mozambique volt az első állomás. Ekkor már óriási programunk volt és minden számot pazar kosztümökben játszottunk meg, ami sorsdöntően fontos volt arrafelé és Portugál-Nyugat-Afrika fővárosában, Loandában már a legszebb színházban koncerteztünk és egy, meg félfontos belépődíjakat szedtünk. Állandóan zsúfolt házak előtt játszottunk, pedig több, mint 1000 ember fért be a színházba.

Harc az aradulnoui autobusz körül.

A miniszteriumban Aradváros tiltakozásának adtak igazat. — Kavarodás a szerdai árlejtés körül.

(Arad, március 15.) Az Aradi Közlöny részletesen beszámolt azokról a harcokról, a melyek az aradulnoui autobuszjárat ügyében a postavezérgazgatóság és Aradváros vezetősége között megindultak. Ma az a helyzet, hogy Bucurestiben megígérték ugyan a már kiadott koncesszió visszavonását és az árverés megsemmisítését, azonban eddig semmi hivatalos értesítés nem érkezett Aradra és ha holnap délelőttig nem érkezik meg a rendelkezés, megtartják az aradi prefekturán a kitűzött árlejtést az aradulnoui járatra.

Ma ugyanis visszaérkezett Aradra Tripa mérnök, aki Aradváros tiltakozó memorandumait Bucurestibe vitte. A mérnök beszámolt arról, hogy a belügyminiszteriumban megígérték, hogy Aradváros érdekében megteszik a szükséges lépéseket és eljárnak a postavezérgazgatóságnál is az árlejtés visszavonására. A postavezérgazgatóságnál pedig az egyik igazgató határozott ígéretet tett arról, hogy amennyiben tényleg úgy áll a helyzet, ahogyan azt a város vezetősége a memorandumában előadta és tényleg folyamatban van Aradulnounak Aradhoz való csatolása, megteszik a szükséges lépéseket a már kiadott ideiglenes koncesszió visszavonására és

Érdekes, hogy a négereknek csak a karzatról volt szabad végignéznük az előadást.

Pálffy Boriskának legnagyobb sikere egy keleti jelenetben volt, amit mindenütt színré kellett hozni. Olyan vidékeken is koncerteztek Pálffy Boriskáék, ahol még nem hallottak soha operaáriát. Átmentek Keletafrikába is és minden városban adtak 8—10 hangversenyt. Visszafeléjövöt ép akkor értek Lisszabonba, a mikor kitört a forradalom. Három napot a pincében töltöttek, aztán a Rivierán át Pestre utaztak. Két hétig marad csak a művészpár Pesten, aztán megy Délamerikába. Ugy érzik, hogy még nincsenek célnál, pedig már van annyi dollárjuk, hogy nyugodtan élhetnének kamataiból életük végéig.

az árlejtés megsemmisítésére.

Aradra azonban eddig még nem érkezett semmi értesítés. Amennyiben holnap délelőtt 10 óráig nem érkezik rendelet a vezérgazgatóságtól, az árlejtés meg nem tartására vonatkozólag, az aradi postafőnökség a kiadott rendelet értelmében kénytelen lesz megtartani az árlejtést. Ezzel kapcsolatban a város vezetőségének azt a tanácsot adták, hogy vegyen részt Aradváros is az árlejtésben, azonban elvi okokból a város nem teszi ezt meg. Ugyanis ebben az esetben elismerné a posta jogát a koncesszió kiadására. Ha a holnapi árlejtést megtartják, Angel István dr. polgármester Aradváros nevében megjelenik az árlejtésben és a város nevében tiltakozását jelenti be a megtartás ellen. Lehetséges azonban, hogy az utolsó percben mégis megérkezik az árlejtést visszavonó rendelet és ekkor a sok harcot támasztott, izgalmas ügy simán, békésen elintéződik.

Könyv-, zenemű-, papír-, nyomtatvány-, írószert- és kölcsönkönyvtári szükségletet KERPEL IZSÓ 30 év óta fennálló cégnél szerezzé be!

glorietát” csupa komoly mulatságból három kuruc épen akkor készült felperzsélni, amikor asztalosunk azon mesterkedett, hogy kiszökvén a labancgyűrűből, a kuruc hadakhoz pártol.

„De már azt a fileglorietát senki fia se bántsa!” Fafaragásos remekének pusztulása láttán felháborodottan támad a derék asztalos a három perzselgető kurucnak, akik aztán persze, hogy felkoncolják biz őt és megtalált tetemét a labancok persze, hogy mint kuruc ellen küzdött labanc hőst díszesen eltemetik, hivatalosan is feddhetetlen labanc hőssé proklamálván olyan ünnepségekkel, hogy a kuruclelkű asztalos bizonytal megfordult párszor labancokszoruzta sirjában.

Szabad megjegyezni, hogy gróf Bánffy Miklós, a politikus is így vetett el magát minden politikát, mint az ő asztalosa, — felháborodván azon, hogy a „fileglorietát”, az erdélyi magyar irodalmat a közönybeni megsemmisülés veszélye fenyegeti: a magyar közöny ellen a magyar irodalom védelmére kel, — „lehet mással is foglalkozni komolyan, nemcsak a politikával” — mondja is egy intervjuban. Idevagyott Erdélybe, látta, hogy nem törődéséggel, részvétlenséggel, mi magyarság ugyancsak kurucok romboljuk eszetlenül az erdélyi irodalmat, Bánffy Miklós kedves „fileglorietáját”, melyen ő műveivel annyit épített. És amíg közönyös füleinkbe kiáltoznia kell az erdélyi irodalomért, amíg a kulturvárosokban élőszóval fordul a magyarsághoz a felolvasó-

asztal mellől, sokan, de szívesen eltemetnék, díszesen mint „célzatos politikus”-t. Nem, nem politizálunk, higgyék el kérem, egész komolyan lehet mással is foglalkozni, mint politikával!

A régi Erdély történelmének színt, a mult és feledés penészének tüde illatot, életet ad Nyirő József tolla. Bársony és darócköntös, éles hitvita és emberi megnyugvás után való vágy — élő fájdalom és holt történelem csendülnek össze „Wesselényi báránkyái” novellájában. Rázzák a szegény pór ajándékozta báránkyák a picli csengőt a nyakukban és ez a csilingelés, a paraszti ember hű szeretete ad mindenkor erőt urának — a legnagyobb áldozattól se riadjon vissza, ha válaszuton van...

Áprily Lajos keserű Laokon-versében igazabb már nem lehet. „Március” verse csupa erő, tavasz ereje, a földben kelő mag ereje forr benne. A csodás erő, mely életre kelve, fel tudja emelni, áttörni a holt földrögöt — éli!

Molter Károlynak igaza van novellájában. Minden semmi, ami a miénk és itt van és minden nagyszerű, ami a másé és lehetőleg a földgömb tulsó felén van. A mi kunyhónk itt persze semmi, hisz Amerikában felhőkarcók vannak, amelyek bár nem a mieink és semmi hasznunk belőle és talán sohasem is fogjuk látni valóságban, de semmivé teszik mindenki előtt kunyhónkat, ami a miénk és ami nélkül pusztá földön maradnánk.

Last not least — báró Kemény János, az Erdélyi Helikon megteremtője, a költőlelkű házigazda, ki otthont adott az erdélyi magyar

írás muzsájának. Kemény János ideálisan szép külsőben ideálisan szép lélek, akinél e két szó „noblesse oblige” nem üres szóbeszéd. Marosvécs ura teljesítette kötelességét, érti és érzi, hogy a vagyon, név kötelez, subtilis költőlelke, írói tehetsége megmutatta számára az utat. Száz esztendő előtt a Keszthelyi Helikon ép oly korszerű szükségesség volt, mint ma a Marosvécsi Helikon. Az irodalomtörténet lapjaira báró Kemény János írja fel ma erős vonásokkal: — és Marosvécsen ezerkilencszázhuszonhatban összegyűltünk mi erdélyi írók, biztattuk és erősítettük egymás lelkét, aztán utrakeltünk szerte Erdélyben mint a magyar szó apostolai. A mi ajkunkon él az erdélyi magyarság mai történelme, úgy, mint amikor még nem volt történelemkönyv, nyomtatott betű, hanem szájról-szájra éltek a mondák, regék, hőselegendák, népek története, a bárdok, minnesangerek, lantosok ajkain...

Olosz Lajos dr. érdeme és fáradságának eredménye, hogy költőtársait meghallgathattuk, az aradi Kölcsey-egyesület történetébe ő írta bele az irodalmi egyesület mélyhatású költői eseményét és dr. Szöllőssy Zsigmond prólogusának köszönhetjük, hogy felkeltve éber figyelmünket, előkészítve lelkünket, százszorosán élvezhettük ott azon az estén az igazi erdélyi magyar irodalmat a Helikon hallgatói.

Tornya, 1927. március.

Justh Jánosné.

Legujabb tavaszi férfi ruhaszövet újdonságok

nagy választékban megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók

I. SCHUTZ-nál

ARAD, Strada Eminescu

Nr. 28. :: Telefon: 516.

Győződjön meg

mindenki vételtötelezettség nélkül.

Magyar kékszakkal Newyorkban

A newyorki városi börtönben vagy három hete ül egy Horváth Ferenc nevű magyar szabó, aki ellen a bevándorlási törvény kijátszása miatt indítottak eljárást, de közben kiderült, hogy Horváth egy valódi kékszakkal, hatszoros bigamista, aki feleségelt Magyarországról szerezte be apróhirdetés és fénykép útján. Üzletszerűen végezte a feleségszerzést és azok a feleségjelöltek, akik reflektáltak az apróhirdetésre, litografált körlevelet kaptak tőle. Ebben közölte Horváth, hogy ő 40 éves, román kath., barna, 70 kilós, 170 cm. magas, gyengédlelkű és törekvő egyén, női szabó, 40—50 dollár jövedelme van hetenként. Keres egy fehérlelkű, érintetlen leányt, amit az esküvő előtt orvosi vizsgálatnak is kell igazolni. Formás alak, 50—60 kilónyi súly és semmi szeplő és szépséghiba a testen. Két fényképet küldjön az, aki a fentieknek megfelel, legáltalánosabb a feszes fürdőruhában készült fénykép, egy előlről és egy oldalról.

Horváth Ferenc legutóbbi áldozata egy Fekete Matild nevű pesti leány volt. Horváth érte jött, előbb azonban első törvényesen elvált felesége nevére Fekete Matild fényképével kiváltott egy visszatérési engedélyt és a leánynak azt ígérte, hogy majd Newyorkban esküszik meg. A bevándorlási hatóságok azonban rájöttek a csalásra és aztán kiderült az is, hogy Horváthnak ép 6 felesége van Fekete Matilddal együtt. Az ügy nemsokára tárgyalás alá kerül. Horváthra súlyos büntetés vár, Fekete Matildot pedig deportálni fogják.

Művészet.

* **Heti műsor.** Szerda: Válás után, bohózat. (Győző Alfréd jubileuma, Bérletszünet.) Csütörtök délután 3 és fél órakor: Chopin, operett. (Fél helyárak.) Este: Román előadás. Péntek: Asszonykám, operett (Bemutató-előadás. A. bérlet.) Szombath délután 3 és fél órakor: Marica grófnő, operett. (Fél helyárak.) Este 8 és fél órakor: Asszonykám, operett. (B. bérlet.)

* **Ma este van Győző Alfréd jubileuma.** Ma este jubilál Győző Alfréd, ma este ünnepli ez az izzig-vérig művészember azt a jelentős dátumot, amelynek most 25 esztendeje, amikor először lépett a színészet országutjára Győző Alfréd, a legnagyobb színész. És azóta szüntelen rajta görnyed, vigan rázva a derű tarisznyáját, hogy kacajt fakasszon s jókedvet varázsoljon. Most, ma este, amidőn szétmegy a függöny, ott fog állni Győző Alfréd s talán most először történik meg majd vele az, hogy az ajka körül játszó örökmosoly eltűnik, hogy helyét az emlékezés megindító hatása töltse be — de csak egy pillanatra. Felejthetetlen élmény lesz ez a színházba járó közönségnek és mindazoknak, akik a rajongásig szeretik Győző Alfrédot és jelen lesznek a magyar színjátszás ma esti ünnepén. Győző Alfréd tiszteletére az ünnepi előadás után a Kánya-vendéglőben bankett lesz.

* **Az aradi színházi iroda hírel.** Délutáni előadások. Csütörtökön délután a nemrég bemutatott Chopin van műsoron félhelyárakkal a premiér szereplőivel. Szombaton délután ugyancsak félhelyárakkal a Marica grófnő, Kálmán Imre világhírű operettjét játsszák. — Az Asszonykám szerzője Nagypál Benő. Ha nem szerzett volna hozzá invenciózus, bájos muzsikát, pompás vigjáték lenne a darab. Így azonban olyan szövegű operett, amilyent a régi franciák óta nem írtak. Nem is csoda, hogy a budapesti Városi Színházban hatalmas sikert aratott. Ugyanez lesz a sorsa Aradon is a pénteki premiéren. Heténi főrendező és Gellért karmester minden tudásukat sorompóba állították a siker érdekében. Az Asszonykám bonvivant szerepét vendégként Pratta Géza játssza. A többi szerep Kertész Mancsi, Betegh Bébi, Kiss Mariska, Győző Alfréd, ifj. Szendrey, Olasz Lajos és Kun Dezső kezében van.

* **A Győző Alfréd tiszteletére rendezendő társasvacsora** ma este fél 11 órakor lesz a Kánya-étteremben, amelyre tisztelettel meghívja Győző Alfréd barátait a rendező bizottság.

Jön a legvidámabb sláger operett:

ASSZONYKÁM

Péntektől minden nap!

Két autobuszt vásárolt Arad.

Néhány nap múlva megindul házikezelésben az Aradulnou—Mossóczy-telep közötti járat. — Beérkezett a timisoarai villamosigazgató szakértői véleménye.

(Arad, március 15.) Ma délelőtt hazaérkezett dr. Angel István polgármester Clujról, ahol a város részére autobuszt vásárolt, hogy házi kezelésben bonyolítsák le a Mossóczy-telep és Aradulnou közötti autobusz-forgalmat. Angel István dr. polgármester a Perry clujl céggel, a Ford clujl képviselőjével tárgyalta és azzal megállapodásra is jutott. Aradváros két 16 üléses Ford-autobuszt vásárolt, egyenként 150.000 lejért. Az autobusztokat ma indították utnak Clujról és azok holnap, legkésőbb holnapután érkeznek meg Aradra. Amint az autobusztok megérkeznek, a város vezetősége azonnal megteszi a szükséges lépéseket a járat életbeléptetésére s az eddigi Mossóczy-telepi autobuszjárat ideiglenes igazolványának megszüntetésére. A város vezetősége — értesülésünk szerint — a vásárlással kapcsolatban elhatározta, hogy az Astra által kínált 700.000 lejes autobuszt nem vásárolja meg.

Ma délután azután Angel István dr. előkötéssel műszaki bizottsági ülés volt, amelyen Angel dr. polgármester beszámolt arról, hogy Miclosi Aurél dr., timisoarai villamosigazgató elküldötte a város közlekedésiügyi problémájának megoldásáról szóló szakértői véleményét. Kérte a bizottságot, hogy egyelőre csupán az adatok felülvizsgálására szorítkozzék. Szathmáry János nyugal-

mazott vasutigazgató kifejtette, hogy a bizottság nem bírálhatja felül egyszerű felolvasás után az adatok helyességét, arra hosszabb és alaposabb tanácskozásra van szükség, majd Vigyázó László utalt arra, hogy bármilyen megoldást választanak, az csak a jövőre szólhat, mivel a keresztülvitel időt vesz igénybe. Azonban pillanatnyilag is tenni kell valamit, tekintet nélkül arra, hogy ebből haszon háramlik-e a városra, vagy sem. Angel dr. polgármester erre reflektálva, bejelentette, hogy Clujon két autobuszt vásárolt, amit még ezen a héten forgalomba is helyez. Ezután Vigyázó László javaslatot tesz arra vonatkozólag, hogy a Miclosi-féle memorandumot sokszorosítsák, osszák szét a bizottság tagjai között, akik lelkiismeretes és alapos áttanulmányozás után teszik majd meg észrevételüket. A javaslatot elfogadták s elhatározták, hogy pénteken délután újabb ülést tartanak s ezen az ülésen veszik újabb alapos tárgyalás alá dr. Miclosi tervét.

Érdekes, hogy a Miclosi-memorandum a házi kezelésben álló villamos mellett foglal állást, azonban csak a fővonalra, miután a mellékvonalakat nem tartja rentabilisaknak. Ezekre az autobusz forgalmat ajánlja, tehát ebben a tekintetben teljesen egyezik a nézet az aradi műszaki bizottság annak idején kiadott véleményével.

A török szultán unokája szerelő lett Pesten.

Abdul Orlan és apja, a török extrónörökös, minden pénzüket elmulatták, majd az ifju herceg beállott motorbicikliszerelőnek egy pesti műszerészhez.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A trónjavesztett török császári ház tagjai egyre több riporttémát szolgáltatnak a lapok részére. Abdul Kadir herceg ismeretes esetei után, most egy újabb török császári herceg tímet fel Budapestén, Abdul Orlan herceg, aki Nizzából érkezett a magyar fővárosba. Abdul Orlan 19 esztendő s ifju, aki a szultán háreme egyik odaliskijének és Abdul Kadirnak gyermeke, de később törvényesítették és így vöröeli császári herceg és mint ilyen — száműzött. Ifjuságát nagybátyjánál, Selim kalifánál töltötte, majd egy száműzetésben levő nagynénjéhez ment Nizzába, akinek kastélyában igen jól érezte magát. Udvarolt, lovagolt, motorbiciklizett és sűrűn látogatta az éjjeli mulatóhelyeket. Szóval úgy élt, mint egy száműzött török herceg.

A császári hercegek és hercegnők most nagy izgalommal várják az Abdul Hamid szul-

tán után maradt örökség felosztását, de tudomásuk van a Pesten élő Abdul Kadir könnyelmi-műségéről és a nizzai nagynénni azért küldte Abdul Orlant a magyar fővárosba, hogy egy kis időre visszatartsa Abdul Kadirt a tékozlástól.

A fiatal herceg megénekezésének rendkívüli hatása volt. Abdul Kadir fiával együtt kirándult egy mulatóhelyre és addig szórták egyesült erővel a pénzt, míg az elfogyott. Ráment a mulatóscikra a nizzai tanti apanázsra is, úgy, hogy Abdul Orlannak valami után nézni kellett, ha tovább is élni akart Pesten. Tekintettel arra, hogy se magyarul, se németül nem tud, hivatali állást nem vállalhatott, de viszont eszébe jutott, hogy kiváló amatőr motorbiciklista és ért a motorkerékpárhoz. Összeköttetésbe jutott egy Vilmos császár-uti műszerészszel, aki alkalmazta motorbicikliszerelőnek.

Igy lett a török szultán unokája motorbicikliszerelő Budapestén.

Kinos incidens

az aradi törvényszéken.

Egy aradi kereskedő inzultált egy aradi ügyvédi írnokeket.

(Arad, március 15.) Szokatlanul kinos incidens játszódott le ma délelőtt az aradi törvényszéki palota földszinti folyosóján, amelynek előzményei egy bírósági foglalásra vezetnek vissza. Tegnap délután ugyanis Márki István Metianu uccai kereskedő üzletébe egy végrehajtóval beállított Carabas István ügyvédi írnoke és dr. Hoffmann Lajos, dr. Messer Károly aradi ügyvéd helyettese, akik bejelentették a kereskedőnek, hogy nagyobb összegű tartozása erejéig feleik megbízásából foglalást eszközölnek. A kereskedő a nehéz üzleti viszonyokra való tekintettel halasztást kért, amit azonban Carabas állítólag megbízói utasítása alapján, nem teljesített, sőt kérte a portarelt, hogy a 4000 lej követelés biztosítására pecsételje le Márki üzletét, amit viszont Hoffmann dr. egyáltalán nem kívánt, noha ügyfele megbízásából 110.000 lej erejéig foganatosította a foglalást. A kereskedő es az ügyvédi írnoke között ekkor heves szóváltás támadt, ami ma délelőtt a törvényszék épületében folytatódott. A végrehajtó ugyanis Carabas utasítására tényleg lehuzatta az üzlet redőnyeit és az ajtót bírósági pecséttel látta el. Márki ez ellen ma tiltakozást akart bejelenteni a járásbírószágon, amikor a folyosón vele szembe jött Carabas. A kereskedő az őt szerinte jogtalanul ért sérelem miatti

felháborodásában Carabas elé ugrott s őt arculütötte. Carabast a váratlan támadás készületlenül érte s ezért nem is igen védekezhetett, azonban elsieltett és pár perc múlva két detektívvel tért vissza, akik előállították a rendőrségre Márki Istvánt. A kinos incidensről függetlenül a foglalás ügye békés elintézését nyert, amennyiben Carabas újabb rendelkezésére az épen ott leltározó végrehajtók feloldották Márki üzletét a zár alól. A kereskedő ellen azonban az inzultus miatt tovább folyik az eljárás.

Rögtönítelő bíróság előtt

a pesti kommunista lázadók.

Tíz nap múlva kezdődik a statáriális főtárgyalás Szántóék ellen.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Szántó Zoltán volt népbiztos és társai ügyében ma döntöttek. Miskolczy ügyész indítványozta, hogy az ügyesség lázadás címen emeljen vádat Szántó és társai ellen. Tekintettel azonban arra, hogy a lázadás még ma is statáriális bíróság elé tartozik, az ügyesség így ez elé utasítja a kommunistákat. Sztrache főügyész elfogadta Miskolczy indítványát, a bíróság azonban legfeljebb tíz nap múlva vonhatja felelősségre Szántó és társait. A statáriális vizsgálat, a vádlottak nagy számát tekintve, ugyanis hét—nyolc napig fog tartani s csak azután kerül a sor a főtárgyalásra.

Osszeült Aradmegye parlamentje

A megyei tanács táviratban üdvözölte Averescu miniszterelnököt.

(Arad, március 15.) Ma délelőtt 10 órakor tartotta meg Aradmegye tanácsa ülését. Az ülésen dr. Jancu Cornél képviselő elnökölt, aki mellett az elnöki emelvényen Boneu Vazul prefektus, dr. Lázár Ágoston alispán s a megyei permanens bizottság tagjai ültek. Dr. Jancu Cornél üdvözölte a megjelenteket, majd a besszarábiai egyezmény ratifikálásáról számolt be és leszögezte, hogy ez rendkívül fontos esemény Románia életében. Javaslatot tett arra vonatkozólag, hogy a megyei tanács menesszen üdvözlő táviratot Averescu tábornokhoz, Románia miniszterelnökéhez. Az indítványt egyhangú lelkesedéssel fogadták, majd Petrutiu Aron főjegyző felolvasta a múlt ülésegyezményét, amely után sorra került az 1926. évi költségvetés módosítása és póthitel nyitása. A prefektura autójának javítására 266.509 lej póthitelt és a tisztviselők júliusi fizetésjavítására 138.630 lej póthitelt nyitottak.

Ennek megtörténte után a tanács letárgyalta azoknak a járulékoknak megállapítását, amelyeket a megye az államtól kap az 1927. évben. Utána pedig a Capruta-Slatina és a Slatina-Gurahont közötti utaknak megyei közutakká való nyilvánítása történt meg. Ez az út a megyének 32 millió lejébe került. A közgyűlés elfogadta a javaslatot, amely után dr. Veliciu Emil új tanácsstag letette az esküt. Ezután dr. Jancu Cornél berekesztette az ülést, amelynek folytatását holnap délelőtt 10 órára tűzte ki.

Gyilkol a politika.

Most fogták el egy választáskor elkövetett gyilkosság tetteseit. — Megölték, mert a parasztpárt ellen agitált.

Cernautiból jelentik: A cernauti rendőrség hónapok óta tartó nyomozás után végre világosságot derített a város határában még az elmúlt pótvalasztások idején történt rejtélyes gyilkosság ügyében, amelynek — mint ismeretes — Bohusevici dúsgazdag földbirtokos esett áldozatul. Mint már annak idején részletesen megírtuk, Bohusevici egy közeli községben a késő délutáni órákban tartott népgyűlésről indult vissza kocsiján Cernauti felé. Alig érhetett azonban a város határáig, amikor ismeretlen tettesek hátulról orozva leszúrták Bohusevicit csak másnap hajnalban találták meg vérbefagyva az országút szélén s lovait is csak napok múltán fogták el közel száz kilométernyi távolságban a bűntény helyétől.

A rendőri nyomozás elcsinte teljesen tanácstalanul állott a rejtélyes ügyben, később azonban sikerült megállapítani, hogy a népgyűlésen többen sértő szavakat kiáltottak Bohusevici felé s amikor a földbirtokos eltávozott, többen utána siettek, azt azonban nem sikerült megállapítani, hogy kik voltak az illetők, míg aztán a tegnapi napon egy névtelen levél a rendőrséget a gyilkosok nyomára vezette, akiket még az esti órákban Mironov Flor, Vasiie Bilac és Tanase Cozlan ciornohuzi földművesek személyében le is tartóztattak.

A parasztek eleinte tagadták a gyilkosságot, később azonban beismerték, hogy bosszúból ölték meg Bohusevicit, aki a nép körében a parasztpárt jelöltje ellen agitált. Közben azonban a rendőrség Bohusevici özvegyétől megtudta azt is, hogy évekkal ezelőtt a meggyilkolt perben állott gyilkosaival s velük szemben meg is nyerte a pert. Valószínűnek tartják tehát, hogy a gyilkosok csak azért keverték politikai körülményeket a bűnténybe, hogy bűnösségüket valamennyire enyhíteni tudják.

Felfüggesztették Barabás Béla mentelmi jogát.

Az ügyészség kérésére a szenátus kiadta Barabást egy brasovi lapban közölt cikke miatt.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirati jelentése.) A szenátus mai ülésén Coanda elnök felolvassa a miniszterelnök levelét, aki arra kéri a szenátust, hogyha parlamenti iniciatívából akarnak törvényjavaslatot benyújtani, úgy azt hozzák mindig, az illető szakminiszter tudomására, hogy a javaslat tárgyalása és szavazása a szakminiszter jelenlétében történjék.

Több jelentéktelenebb felszólalás és egy kisebb szünet után Barabás Béla mentelmi jogának felfüggesztéséről tárgyalt a szenátus az ügyészség megkeresésével kapcsolatban. A szenátus megtagadta a kiadást az ismeretes hamisítvány vád ügyében, ellenben az irredentizmus vádjában szabad folyást kívánt adni a törvénynek és 188 szavazattal 5 ellenében felfüggesztette Barabás Béla mentelmi jogát ebben az ügyben. A szenátus mentelmi bizottsága a következő jelentéssel kérte a mentelmi jog felfüggesztését:

— A mentelmi bizottság a büntetőtörvénykönyv 162. és 163. szakaszában körülírt izgatással vádolt Barabás Béla mentelmi jogá-

nak felfüggesztését javasolja a következő indítvány alapján: A brasovi tábla főügyésze felterjesztéssel élt a szenátushoz, hogy függeszse fel Barabás Béla immunitási jogát izgatás vétsége miatt. A betervezett iratokból kitűnik, hogy Barabás Béla, moha Aradon lakik, jobbnak találta Brasovban nyilvánítani magánérzelmeit, amennyiben a husvéti ünnepek alatt az ottani lapban közölte le az inkriminált cikket azzal a számítással, hogy Brasov nem esik a hadizónába. A cikk miatt az eljárás már 1924. november 4-én megindult, azóta azonban kénytelen volt szünetelni részben a vádlott betegsége, részben pedig azért, mert közben szenátorrá választották és ezzel az immunitás védelme alá került.

Kiemeli a jelentés még, hogy ez az ügy már szerepelt egyszer a szenátus előtt a mandátumok igazoltatása alkalmával, ez azonban nem prejudikál a bíróságnak. Megemlíti azt is, hogy a mentelmi jog felfüggesztése módját ad Barabás Bélának arra, hogy felfogását és érzelmeit úgy az állammal, mint a szenátussal szemben is tisztázza.

Az adófőnökkel fizettetik az adóhátralékot

Az adóbehajtás különös módja. — Szokatlan miniszteri rendelet a satumarei adóhivatalokhoz.

(Az Aradi Közlöny satumarei tudósítójától.) Szatmárnemze lakosságára az idén nagy arányokban köszöntött rá a nyomorúság. Már a tavalyi adókövetések miatt is feljajdult a nép, de a mérséklés elmaradt, sőt újabb csavarintás történt az adóprésem. Mikor aztán a behajtásra került a sor, a hivatalnokok hiába járták a várost, meg a megyét, nem tudták beszélni az adókat, moha maga Mihaleanu cluji főinspektor minden második héten ellátogatott Satumarera és személyesen lelkesítette a perceptorokat munkára. A foglalások sem vezettek eredményre, mert a kitűzött árveréseken nem volt vevő, hiszen senkinek sem volt pénze.

Most aztán leérkezett a satumarei pénzügyigazgatósághoz a pénzügyminiszter szigorú

rendelete, amely a kintostári követelések összegével az összes megyebeli adóhivatali főnököket terheli meg. Több százmillió lejre rug ez az összeg, úgy, hogy például a satumarei perceptornak, aki egyébként derék, szorgalmas, de szegény hivatalnokember, egyszerre 50 millió lej tartozása lett. Egy másik rendelet pedig az adóhivatalok személyzetét mondta ki hibásnak abban, hogy az állami követelések nem folytatók be és ezért az adóhivatali főnökök 5, a többi hivatalnokokat 2 napi fizetésüknek megfelelő bírsággal sújtja, amit már le is von fizetésükből. A legérdekesebb az, hogy ez a kintódo kisembereket sújtó rendelkezés olyan hivatalnokokat is érint, akiknek az adóbehajtáshoz semmi közük sincs.

Nagy elégedetlenség az új vasúti tarifa miatt.

Máris mozgalom indult meg a március 15-én életbelépett díjszabás revíziója érdekében.

(Arad, március 15.) Ma éjjelkor visszavonhatatlanul életbe lépett a CFR. vezérigazgatóságának új vasúti díjszabás rendelete. A rendelet, mint már megírtuk, nem szerzett különösebb örömet az utazó közönségnek, mert részben meghagyta a régi árakat, részben ugyan néhány százalékkal leszállította, viszont részben pedig felemelte. A romániai iparkamarák és különféle testületek intervenciója, a magas tarifák leszállítása érdekében ugyszólván semmi eredménnyel nem járt. A vezérigazgatóság érthetetlen üzleti fogással nyújtani akart valamit, hogy elhallgattassa a közönség panaszait, azonban az új tarifa-rendelettel még súlyosabb tenhet rőtt az ország polgárságára. Természetesen ez a porhülmés az utazó közönség szemébe, nem szüntette meg az elégedetlenséget és mint éntesülünk, újabb akciók indulnak meg, hogy a most, március 15-én életbelépettetett vasúti tarifa rendeletet cseréjé ki jobbal, az ország és a közönség érdekeinek megfelelőbbel a közlekedésügyi kormány.

Március tizenötödikéig Brasovba a gyorsvonat harmadik osztályán 616 lejért lehetett utazni, most, hogy életbelépett a „leszállított” tarifa, 780 lejbe kerül ugyanez az út. Számos hasonló példával szolgálhatnánk, amivel bebizonyíthatjuk, hogy tarifaleszállítás helyett inkább emelés történt. Az új díjszabásokat a vezérigazgatóság körülbelül a következő rendszer szerint állapította meg: 1—10 kilométerig a régi árak maradnak, 10—350 kilométerig kettőtől tíz százalék leszállítás, 350—550 kilométerig tiztől tizenöt százalék áremelés, 550—650 kilométerig a régi marad és ezen felüli utakon kettőtől öt százalék áremelés.

A CFR. vezérigazgatóság, mint jó üzleti vállalkozó, ügyelt arra, hogy 10—350 kilomé-

ter körzetben némi árendeményt nyújtson, mert itt némi konkurrenciát csinálhatnak neki a közeli forgalmat lebonyolító autobuszok. Erdelkődtünk a vasúti jegypénztáraknál és a menetjegyirodáknál, hogy a közönség körében milyen hatást keltett az első napon a rendelet életbeléptetése. Megtudtuk, hogy az utasok bosszankodtak, mert mint mindnyájan, ők is tarifaleszállítást vártak, de persze, akinek utazni kellett, kénytelen volt ezen az áron is vonatra szállni.

A fajvédők Stresemann ellen

Nincsenek meglegedve a genfi konferencia eredményeivel.

Berlinből jelentik: Hindenburg elnöklése mellett a német kormány holnap délután miniszertanácsot tart, amelyen Stresemann beszámol a genfi tanácskozásokról. A miniszertanácsban Stresemannak kemény küzdelmet kell megvívnia nemzeti párti minisztertársaival szemben. A nacionalisták szerint Stresemann Genfben önkényesen és Németországra nézve kedvezőtlenül oldotta meg a Saarkérdést és a sziléziai német kisebbség ügyét. Stresemann azzal védekezik, hogy a dolgok mai állása szerint nagyobb eredményt nem lehetett elérni.

A birodalmi gyűlés plénumában hétfőn és kedden lesz nagy külpolitikai vita. Különösen a fajvédők készülnek heves támadásokra Stresemann ellen. A megszállott Rajna-tartományok végleges kiürítését Németország a népszövetség június 1. Berlinben tartandó ülésén fogja követelni. A tanács valószínűleg eleget is fog tenni a kérésnek.

GRAMOFONOK,

„His Masters Voice”, „Columbia”, „Decca” valamint tánc- és művész lemezek, rendkívül

nagy választékban Hegedűs cégnél Arad.

N I R E K.

A szovjet nem szakít Angliával.

Visszahelyezte a londoni bankokba aranybetétjét.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A Daily Telegraph jelentése szerint a szovjet-kormány ismét visszahelyezte a londoni bankokba a három és fél millió fontos aranybetétét, amelyet nemrég vettek ki onnan. Ebből politikai körök arra következtetnek, hogy a szovjet nem tart a diplomáciai viszony megszakításától.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelenti: A délnyugati depresszió meggyöngyülve Középeurópa fölé vonult. Észak és dél felől légnyomási maximumok határolják, amelyek Franciaország felett egybeolvadni látszanak. Észak-országra felett is van egy másodlagos depresszió. Az idő Közép-Európában csapadékos jellegű és a kontinensen általában hűvös. Németországban itt-ott havazott. — Időprognózis: Változékony idő, megélni-tiló nyugati szelekkel, kevés esővel és hősüllyedéssel.

— Bratianu Ionel előadása Craiovában. Craiovából jelenti tudósítónk: Bratianu Ionel, a liberálistájak vezére tegnap a „Tudomány barátai” egyesület meghívásából Craiovába érkezett. A volt kormányelnök este a színházban a román nép jövő céljairól tartott rendkívül érdekes előadást, amennyiben a románság jövője biztosítására a béke útját jelölte meg. Előadás után az ottani liberális klub bankettet rendezett Bratianu Ionel tiszteletére, aki ezuttal már politikai kijelentéseket is tett, azonban csak a napi politika eseményeinek rugóit ismertette hallgatóságával.

— Angel dr. polgármester Bucuresztbe utazik. Angel István dr. polgármester vasárnap Bucuresztbe utazik, ahol több városi ügyet intéz el. A polgármester elhozza a miniszeri approbálást az 1926. évi költségvetési módosításra, majd eljár az aradulnoui autobusjárat ügyében. Angel dr. több napig marad távol és távollétében dr. Marcovicu Vince h. polgármester helyettesíti.

— A román-olasz szerződés ügye. Bucuresztből jelenti: A kormány gazdasági delegációja ma ülést tartott Garoflid, Berlescu, Lapedatu és Manoiulescu miniszterek részvételével. Az ülésen folytatott a vámtarifá vitáit és az olasz tárgyalásokra való tekintettel megállapították Popescu Cézárnak, a Rómában tartózkodó román delegáció vezetőjének adandó utasításokat. Popescu az instrukciók átvétele céljából ma este a fővárosba érkezik.

— Marokkóban felkoncoltak egy francia őrszolgát. Rabatból jelenti: A Petit Parisien szerint a marokkói francia-spanyol határvidéken a ben-szültek kelepőcse csaltak egy 44 főből álló francia őrszolgát, amelynek minden tagját felkoncolták.

— Május 28-án választ elnököt Csehszlovákia. Prágából táviratozzák: A pilseni Nova Dohs értesülése szerint a köztársasági elnök-választás május 28-án lesz Csehszlovákia. A választást előzőleg május elejére tervezték, de ezt az elnök külföldi utazása miatt el kellett halasztani. A „Szlovák” című lap szerint teljesen téves az a fölfogás, hogy jelölés mellőzésével Massarykot fogják megválasztani. Az elnöki székbe olyan embernek kell kerülnie, aki magának vallja a jelenlegi kormány-többség polgári és konzervatív programját.

— Elítélték a Kerenszkyt inzultáló nőt. Londonból jelenti: Bray Katalint, aki New-Yorkban tegnapelőtt előadásának megtartása közben inzultálta Kerenszkyt, az orosz ellenforradalmárok vezérét, a bíróság öt és fél dollár büntetésre ítélte.

Románia titokban fegyverkezik Oroszország miatt.

Titulescu kettős győzelme a népszövetségi bizottsági tárgyalásokon.

(Az Aradi Közlöny genii tudósítójától.) A Népszövetség harmadik bizottsága tegnap tárgyalta a népszövetségi szerződés 11-ik pontjának alkalmazására vonatkozólag kiküldött három tagu albizottság javaslatait. A bizottság tagjai ugyanazok voltak, mint a népszövetségi tanács múlt heti ülésén, kivéve Chamberlaint, Briand-t és Stresemann-t, akik helyett Robert Cecil, Bonceur és Göpert vettek részt az ülésen. A jelentések érdekes vitát idéztek elő, amelynek során Titulescu többször felszólalt és módosító indítványokat tett. Amikor a bizottság tagjai javasolták, hogy a tanácsnak adassék meg a jog, hogy bármelyik országban, bármikor vizsgálatot indíthasson, Titulescu ellenezte ezt, mert szerinte, amíg a béke minics fenyegetve, nem engedhető meg, hogy valamely állam hozzájárulása nélkül vizsgálatot tartsanak annak területén, miután ez sértene a szuverenitás elvét is. A tanács magáévá tette Titulescu álláspontját. Délután a fegyver

és municiógyártást ellenőrző bizottság tartott ülést, ahol Titulescu szintén felszólalt és kifejtette, hogy az Oroszországgal szomszédos államok nem kötelezhetők fegyvergyártásuk adatainak publikálására mindaddig, amíg Oroszország nem csatlakozik ehhez a konvencióhoz. Lengyelország delegátusa elfogadta ezt az álláspontot, amelyet ezután a bizottság is magáévá tett.

Az Indreptarea mai számában foglalkozik a Vitorulnak az Olaszországban eszközölt fegyverrendelések ügyében elhangzott támadásaival. Megállapítja, hogy ezek a támadások hazafiatalnak, mert nemzetvédelmi kérdésekről van szó, amelyeket más módon, más atmoszférában kell megvitatni, nem pedig politikai izgatásokra kiaknázni. A lap csodálkozását fejezi ki, hogy a liberális vezetők nem vetnek számot azzal, hogy milyen kárt okoznak az országnak az ilyen támadások, amelyek épen a mostani pillanatokban igen komoly következményekkel járhatnak.

— Uj hetilap. „Erdélyi Futár” címen új magyar nyelvű hetilap jelent meg Clujon, amelynek Szogyéni Kiss Endre a főszerkesztője. A hetilap első száma most jelent meg 32 oldalnyi terjedelemben és számos érdekes politikai, társadalmi és közgazdasági cikk alkotja tartalmát. Az Erdélyi Futár minden csütörtökön jelenik meg és egy példánynak 12 lej az ára.

— Bethlen István gróf áprilisban utazik Olaszországba. Budapestről táviratozzák: Bethlen István gróf, — mint ismeretes — legközelebb Olaszországba utazik, hogy Rómában Mussolinét meglátogassa. A magyar miniszterelnök utazásával kapcsolatban különböző híradások jelentek meg a sajtóban, amely tudni véli ennek az utazásnak az időpontját. Illetékes helyről vett jelentések szerint azonban a magyar miniszterelnök utazására márciusban nem, hanem csak áprilisban kerül sor, amennyiben Bethlen István gróf minden körülmények között megvárja Kiebelberg Kuno gróf hazaérkezését, már pedig a kultuszminiszter előreláthatólag három hetet tölt Olaszországban.

— Meghalt Lettország megalapítója. Rigából táviratozzák: Jahnis Csakszte, Lettország megalapítója és elnöke, tegnap este hirtelen elhunyt. Csakszte 1859-ben született Kurlandban. Moszkvában végezte az egyetemét. 1906-ban beválasztották az orosz dumába, ahol a nemzetiségek részére önkormányzatot követelt. A világháború alatt Péterváron a menekült lettek bizottságának elnöke volt. Ez a bizottság volt az 1918-ban kikiáltott lett állam első kormányának az alapja. Csakszte politikailag a demokratárhoz állt közel.

— Kártérítési per az antiszemita Ford ellen. Detroitból jelenti: Shapiro chicagói ügyvéd pert indított Ford, a világhírű autógyáros ellen egymillió dollár erejéig. A kártérítési per onnan származik, hogy Ford lapjaiban cikkeket irt arról, hogy Shapiro azért alapította meg a farmerek segélyszövetkezetét, hogy a zsidó tőke érdekeit szolgálja. Shapiro ügyvédje Red szenátor.

— Tízezer fellejentes egy párisi bankár ellen. Párisból jelenti, hogy ott nagyarányú csalást lepleztek le. A kár összege 50 millió frank és a fellejentesek száma mintegy 10.000. Az ügyben állítólag egy ismert szenátor is súlyosan kompromittálva van. Egy pénzemberekből álló csoportról van szó, amelynek élén a hírhedt Rochette áll, aki számos álnevet használva, több kisebb pénzügyi szaklap tulajdonosa lett. Ezeket a lapokat arra használta fel, hogy teljesen értéktelen címleteket helyezzen el. Rochette bankárt és két ügynökét tartóztatták.

— A magyar kultuszminiszter Rómában. Rómából jelenti: Kiebelberg kultuszminiszter megérkezett Rómába, ahol a pályaudvaron Fedele olasz kultuszminiszter, Colasanti államtitkár, Róma kormányzója, Hory András quirináli és Nagy Elek vatikáni követ fogadták ünnepélyes keretek között. Hory András quirináli követ reggelit adott Kiebelberg tiszteletére, ahol számos társadalmi előkelőség jelent meg.

— Elhunyt magyar újságíró. Budapestről jelenti: Mandovszky Richard, a magyar újságíró-gárda egyik legrégebbi tagja, az ismert politikai riporter ma délelőtt, 58 éves korában a zsidókóházban meghalt. Pályája elején a Temesvári Zek. me. nál működött, majd Aradra jött, ahol több lapnak volt a munkatársa. Innen került fel Bucuresztbe.

— Tüntetés a charleston-ruha ellen. Bucuresztből jelenti: Ma délután a Tiszta Kaszinó mellett egy ultra-charleston ruhába felöltözött ifju ellen hatalmas tüntetést rendezett az ucca közönsége. Az emberek százai vették körül a széles pantalonú divathóstit, aki szorongatott helyzetében kénytelen volt egy arra hízadó csendőroriárat segítségül igénybe venni. A fiatal ember ijedtében ígéretet tett, hogy megszűkíti nadrágját, majd a csendőrök oltalma alatt a járó-kelők gunyos megjegyzései között elvonult.

— Volt aradi rendőrtisztből turdai rendőrigazgató. A clujai jelentések arról számolnak be, hogy Draghiciu Aurél volt aradi rendőrtisztet, aki mint a clujai bünygyi osztály főnöke működött, ismét előléptették. A rokonszenves és rendkívül tehetséges rendőrtiszt Turda rendőrigazgatója lett és új állását a napokban foglalja el.

— Borzalmas vasuti szerencsétlenség Indiában. Londonból jelenti: Kalkutta mellett egy expresszvonat összeütközött egy tehervonattal. Huszonhat utas meghalt, százhatvan megsérült.

— Eltűnt két aradi inas. Mészáros Sándor aradi iparos ma jelentést tett az államrendőrségnek, hogy a Maracineanu (Czuczor) ucca 5. számú házban levő műhelyéből Morescu János és Karacsony Mihály nevű tanuló napokkal ezelőtt eltávoztak és többé nem tértek vissza. Az iparos érdeklődött a fiuk szüleinél, akik szintén nem tudnak a két fiu hollétéről. A titokzatos eltűnés ügyében a rendőrség megindította a nyomozást.

— Elhalasztották a vagyonbukott aradi börkereskedő főtárgyalását. Az aradi törvényszék a mai napra tűzte ki a főtárgyalást a hamis bukással, hitelezési csalással és különféle visszaélésekkel vádolt Hajós László volt aradi börkereskedő ügyében. Miután a tanuként beidézt Rosenzweig Jenő aradi börkereskedő, Hajós volt társa betegségére miatt nem jelenhetett meg, a főtárgyalást bizonytalan időre elhalasztották.

A legjobb minőségű szalámi a

**„Media”
szalámi**

**Gyártják: Thomas Binder & Fiai
és Zikeli Szalámi-, Zsir- és Füstöltárugyár, Medias**

A mediási (medgyesi) Thomas Binder & Fiai és Zikeli cég által gyártott elsőrendű szalámi. Minden szalámirud „Media” védjegyű címkével van ellátva. Kérjük a vásárlásnál erre ügyelni. — Kapható minden jobb csemege- és fűszerüzletben.

— Szilágyi M. Dózsa konferenciái Aradon. Szilágyi M. Dózsa premontrai tanár, az Erdélyi Katolikus Népszövetség igazgatója, az aradi hívek számára, nagybőjti lelkigyakorlatul: konferencia beszédeket tart. Az első beszéd március hó 16-án, szerdán este 7 órakor lesz a Minorita-templomban. Csütörtökön, pénteken és szombaton: reggel 7 órakor a Minorita-Kulturház földszinti termében, este 7 órakor pedig a templomban lesznek a beszédek. A befejező szentbeszéd vasárnap, március 20-án reggel, a 7 órai szentmise és közös szentáldozás után lesz a templomban.

— Kettős betörés Radnán. Vakmerő kettős betörés történt tegnap a radnai járásbíró-ságon és dr. Szabó radnai ügyvéd irodájában. Hivatalos órák után ismeretlen tettesek behatoltak a járásbíró-ságra és az ügyvéd irodájába és mindkét helyről, szinte egyidőben egy-egy irógépet elemeltek. A csendőrség megindította a nyomozást.

— Dr. Urechla egyetemi tanár betegsége. Dr. C. I. Urechla clujai egyetemi tanár, az ideggyógyászati klinika igazgatója, aki napokkal ezelőtt Karánsebesen előadást tartott, utközben megbetegedvén, Temesvárra utazott és gyógykezelés céljából az ottani Bánáti Szanatorimba feküdt be, ahonnan a mai napon gyógyultan távozott.

— Hangverseny a gör. kat. katedrálisban. Septimiu Chirval, ismert nagynevű operaénekes, aki művészetével az elmúlt napokban a Kulturpalota koncertdobogójáról ejtette csodálatba Arad közönségét, vasárnap délelőtt a görög keleti templomban több egyházi dalt énekelt el. A kitűnő énekes hangja az orgonakíséret mellett is nagyszerűen érvényesült a jó akusztikájú templomban, ahol ez alkalommal a hívők sokasága gyönyörködött a művész által interpretált egyházi szerzeményekben.

— Egy évi fogház betörésért. Herman Zsigmond állásnélküli kereskedelmi alkalmazottat ma egy évi fogházbüntetésre ítélte az aradi törvényszék, amiért még 1920-ban egy délelőttön belopódzott Schwartz Dezső aradi bőrkereskedő üzletébe, ahol elbújt és a déli üzletzárás ideje alatt nagyobb értékű bőrárakat egy zsákba gyömöszölt és az üzlet hátsó kijáratán kiszökött. A rendőrség pár nap múlva elfogta, de a vizsgálat után szabadon bocsájtották, míg az ügyében ma megtartott főtárgyaláson az elszünetelt vizsgálati fogás figyelmen kívül hagyásával a második szekció büntetőtanácsa betöréses lopás büntetése címén egy évi fogházra ítélte.

Sirota Leó

a Busoni Iskola legragyogóbb képviselője
kedden, márc. 22-én hangversenyezik
Aradon. Jegyek: 60—200 lejly Sándor Ferencné!

— Beomlott egy templom Olaszországban. Bolognából jelentik: A Santa Maria templom 600 éves gót oszlopcarnoka, amelyet néhány hete restaurálnak, beomlott, mert a támasztószervezet gyenge volt. A szerencsétlenség idején egy ember tartózkodott csak ott, aki súlyos sérüléseket szenvedett.

— Aradi dalegylet közgyűlése. Az „Armonia” aradi dalkör március 25-én tartja a városháza nagytermében ez évi rendes közgyűlését, amelynek tárgysorozata: 1. Megnyitó; 2. a jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kijelölése; 3. a bizottságok megválasztása; 4. titkári jelentés; 5. a bizottságok jelentése; 6. az 1927. évi költségvetés megállapítása; 7. alapszabály módosítás; 8. a felmentvények megadása; 9. új választmány választása.

— Az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség aradi tagozata március hó 20-án délelőtt fél 11 órakor a Kulturpalota nagytermében nagygyűlést tart. Óriási érdeklődés nyilvánul meg a gyűlés iránt, melyen Jakabffy Elemér, Szilágyi M. Dózsa, Schill József, Wild Endre dr. fognak előadásokat tartani.

— Előadás a Kulturpalotában. Nagyszámu, figyelmes hallgatóság előtt tartotta meg vasárnap délután a Kulturpalotában előadását Diculescu aradi tanár, aki előadásának témáját ezúttal az idegen környezetben élt román nép kulturális törekvéseinek még ismeretlen fázisai közül választotta. A közönség lelkes tapsal adózott a kitűnő előadó értékes előadásának.

Sanghai eleste már csak órák kérdése

A kantoni hadsereg körülkerítette Sanghait, amelyet egy felbomlott hadsereg véd.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.)

A kínai hajóhad mintájára Csingtau is bejelentette a kantoniakhoz való csatlakozását. A sanghai hajóhad pedig függetlennek nyilvánította magát. A hankai jelentések arról számolnak be, hogy a Kuomintangpárt állást foglalt Csang Kaisek főparancsnok ellen, akit azonban egyelőre még meghagytak állásában, azonban több hívét letartóztatták. A sanghai hírek szerint felmerült már az az eszme is, hogy Sanghait harc nélkül feladják. Nanking

elestét mára várják, az európaiak már kiirtették a várost és ezzel szinte teljességgel bizonyossá vált Sanghai közeli eleste is, miután azt ugyanis a felbomlott hadsereg maradványai védik s Sanghait pedig a kantoni hadsereg ugyszólván teljesen körülkerítette.

A londoni jelentések szerint tegnap 36 kantoni kerület tartott konferenciát. A mérsékelt elemek túntetőleg távolmaradtak a konferenciától, amelyen elhatározták, hogy a kantoni hadsereg vezetését a jövőben egy katonai és polgári vegyes bizottság veszi át.

Olaszország ünnepli a besszarábiai ratifikálást

Goga belügyminiszter nyilatkozata olaszországi utjáról.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Goga belügyminiszter ma délelőtt fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt nyilatkozott a besszarábiai konvenció ratifikálásával kapcsolatban Olaszországban szerzett impresszióiról. A belügyminiszter kijelentette,

hogy a ratifikálás egész Olaszországban hatalmas visszhangot keltett és Mussolini diplomáciai aktusát a nép rendkívül meleg manifesztációi támogatták. A sajtó több napon át egész oldalakon foglalkozott Romániával és egyöntetűen megállapították, hogy a régi latin testvériség pihól feleledt.

Hazaviszik a reichstadti herceg hamvait.

A sasfiókot repülőgépen szállítják Párisba, ahol atyja mellett az invalidusok templomának egy mellékkápolnájában helyezik örök nyugalomra.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától.) A reichstadti herceg drámája, a L'Aiglon nemrégiben vonult be a Burgszínházba. Párisban azonban más bevonulásra készülnek, olyan bevonulásra, amely kétségtelenül nagyobb boldogságot szerzett volna valamikor a huszonnegyéves, sápadt Franz-nak, mint a császári rivaldafénybe való bevonulás diadala. Párisban a reichstadti herceg párisi bevonulására készülnek. Pierre de Bonnefon, az ismert publicista vetette fel először a gondolatot ezelőtt mintegy három évvel, hogy a fiu hamvait haza kellene hozatni, hadd nyugodjék szegény, sokat szenvedett gloire-szerelmes legálább holtában az atyja mellett.

Most újra felvetette az ideát az egyik nagy déli lap. Elmondja a hazaszállítás gondolatának előzményeit. Megszólaltatja az Invalides igazgatóját, Mariaux tábornokot is. (Mint ismeretes, az Invalides mauzoleumban van Napoleon sirja). Mariaux tábornok kijelenti, hogy az ő véleménye szerint haza kellene hozni a Sasfiók hamvait. Nem kell ennél a hazahozatalnál — írja az újság — az 1840-es hatalmas szertartásra gondolni. Változtak az idők és a Sasfiók mégsem maga a Sas. Egy kivezényelt diszced és egyszerű katonai

pompa az Invalides udvarán, ennyi elegendő lenne, hogy méltóan fogadja Napoleon fiát.

Az újságíró egyben aziránt is érdeklődött az Invalides igazgatóságánál, hogy hol találnának helyet a hazahozandó hamvak számára. Payard ezredes, a Haditörténelmi Múzeum igazgatója kijelentette, hogy hivatalbalepésekor úgy hallotta, hogy közvetlen Napoleon sirja mellett tartottak fenn egy kis kápolnát a a fiu hamvai számára. Ő erre nem tudott ráakadni. Van azonban az egyik mellékkápolnában hely, ahol Napoleon Jérôme és Joseph testvérei nyugosznak. Az egyik kápolna még üres azonban. Ide temethetnék Napoleon fiát. Feltéve, hogy a hazahozatalnak nem támad akadály. A hazaszállítás valószínűleg repülőgépen történék. Pelleter Doisy, a világhírű francia pilóta már ki is jelentette, hogy nagy megtisztelésnek venné, ha evvel a misszióval megbíznák. Most tehát azt várják Franciaországban, hogy a kormány lépéseket tegyen az osztrák kormánytól. Ugy remélik, hogy sem az osztrák kormány, sem pedig az osztrák uralkodóház még életben lévő tagjai nem fognak nehézséget támasztani, hogy a Kapucinusok megtörtsvívű fiatal rabját francia földre szállítsák...

Letartóztattak

egy panamázi pesti bírót

Nagyarányu visszaélések a kényszeregyezségek körül. — A szegény bíró, aki több millárdos vagyont gyűjt.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A budapesti államrendőrség heteken keresztül tartó nyomozás után, amelyet 15 rendőrnisztviselelővel és 35 detektívvel végzett, ma nagyszabású bünygyben foganatosított letartóztatásokat. A rendőrség letartóztatta Nagy István törvényszéki bírót, a kényszeregyezségi ügyek előadó-ját, akit azzal gyanúsítanak, hogy a vagyontelügyelői állások szétosztására és azok jogtalan kihasználására többekkel szövetkezett és évek hosszú során át folytatott manipulációival óriási vagyont szerzett. A bírón kívül a következő vagyontelügyelőket tartóztatták le: Bogyó István, Gazda Gyöngy, Salló Vilmos, Márk István, Márk Sándor, Kleszár Jenő, Balta József, Szilárd Imre, Herczfeld Samu, Csillag Jenő, Pajzs Elemér, Simovics Pál, Vajda Ernő, Benyovits Imre és ezeken kívül Szántó Béla könyviszakértőt, továbbá Nagy Valért, a bíró testvérbátyját és végül Nagy Istvánnét és Lubik Jucit. A gyanúsítottak lakásán mindjárt házkutatást is tartottak.

Megállapították, hogy a teljesen szegény Nagynak a Magyar-Olasz bankban betétkönyvei és folyószámlája van és szinte naponta 30—40—50, sőt 100 milliókat tett be a maga és a felesége nevére. Nagy a visszaéléseit úgy követte el, hogy az általa delegált vagyontel-

ügyelővel már előre úgy egyezett meg, hogy az munkadíjul rendszerint a kényszeregyezség alá került vagyon felét kapta meg és ha viszont az érdekelt kényszeregyezkedők ezt a horribilis „munkadíjat” nem akarták elfogadni, akkor a bíró azon nyomban csöddel fenyegette meg őket. A kényszeregyezkedők végül is fizettek s a bíró aztán az összegben megosztott a vagyontelügyelővel. A visszaélések nagyságára jellemző, hogy Nagy bíró a betéteken kívül nemrég 1 milliórd 100 millió koronáért házat vásárolt Budapesten. A visszaélések sorozatához tartozik az is, hogy a vagyontelügyelők Lubik Jucit, a bíró rokonát, havi 3—5 millió korona fizetéssel kénytelenek voltak elfogadni gépirónóknak, akik aztán mindenben kezükre járt és az eljárás befejeztével pedig felmondtak neki és 3—6 havi végkielégítést adtak, miből a leány rendszerint Olaszországba ment üdülni. A főügyész a szenzációs adatok birtokában, hivatalos hatalommal való visszaélés, megvesztegetés, zsarolás büntetettéért indította meg az eljárást Nagy és társai ellen. A nagyarányu büneset leleplezése a magyar fővárosban óriási feltűnést keltett.

— Aradon elfogott craiovai katonaszökevény. Az aradi államrendőrséghez tegnap köröző levél érkezett, amely szerint Strelca Vladimir többszörösen büntetett katonaszökevény, akit legutóbb két esztendei fogházra ítéltek, megszökött a craiovai katonai fogdából. A személyleírás alapján a rendőrség megindította a nyomozást és ma sikerült letartóztatni a katonaszökevényt, akit Craiovára szállítottak.

Erzsébet Mozdó

Ma d. u. 6 1/2 és 9 órákor

Ideális asszony.

Gyönyörű kiállítású szalon slager.

Főszerepben: **Constance Talmadge és Colomann Ronald**

(A fekete angyal főszereplőivel.)

Jön! PATT és PATACHON Jön!
legújabb filmje.

Elitelték

a turini Léderer Gusztávot.

(Róma, március 15.) A turini törvényszék előtt napokon át izgalomban bővelkedő tárgyalás folyt le, amelynek vádlottai Franco Cattaneo, egy 30 esztendőös volt magánhivatalnok és Lodovico Bertini, egy 23 éves diák voltak. A harmadik vádlott hiányzott. Senki sem tudta hol van és a jelenlévő vádlottak sem akartak tudni róla, sőt arról a gyilkosságról sem, amiért a bíróság előtt állottak, meg arról sem, amiért hallgatóságosan szintén ők voltak a vádlottai.

Borzalmas lelet Turinban.

1925. október 2-án Turin különböző pontjain csomagtól találtak, amelyekben emberi testrészek voltak. Összeállították a holttestet és abban Franco Cattaneo felismerte feleségét, Erina Barberot, aki ismert félvilági nő volt Turinban és Rini becézőnéven ismerték. A férj későbbesen siratta feleségét. A rendőrség megállapította, hogy Rini cseléd volt Genovában és ott vette el Cattaneo. Az asszony csakhamar egyik legismertebb félvilági nő lett Genovában. A férj, aki magánhivatalnok volt, nem törődött az asszony hűtlenségével, sőt vele tartatta el magát, miután otthagya állását.

Még egy gyilkosság.

Megállapította a rendőrség azt is, hogy a Cattaneo házaspár akkor költözött Turinba, amikor Genovában, a város különböző pontjain egy feldarabolt holttestet találtak. Később megállapították, hogy a meggyilkolt, Fleischmann német gyári képviselővel azonos és az a gyanu merült fel, hogy Fleischmann Rini altatta el kokainnal és Cattaneo gyilkolta meg. Az asszonyt pedig azért tette el később Cattaneo, hogy el ne árulhassa.

Annak a szállónak szolgája, ahol Cattaneoék laktak, elmondotta hogy október elsején éjjel látta hazajönni az asszonyt. Ugyanakkor Cattaneo két barátjával otthon tartózkodott. Cattaneo aztán elment és később Lodovico Bertinivel tért vissza. Az asszonyt azóta nem látták. Reggel pedig Bertiniet és Cattaneot látták a családi ágyban.

A főtárgyalás

nagy izgalom között folyt le. Cattaneo tagadta mindkét gyilkosságot és a háziszolgára azt mondta, hogy az régóta haragosa, azért vall rá. Bertini, aki az egyik legelőkelőbb turini családból származik, cinikusan fölénykedett és azt mondta, hogy a kérdéses éjszakát azért töltötte Cattaneonál, mert nem akarta családját a késő éjjeli órákban megzavarni. A tanúk kihallgatásánál Cattaneo azt kérte, hogy vegyék őket keresztkérdések elé. Rini barátjai azt vallották, hogy Cattaneo durván bánt az asszonnyal és mindig keveselte gyermekét, amit kokainárusításból szerzett, sőt felhozatta 17 éves hugát és eladta 2000 liráért. Cattaneo tiltakozott e gyanúsítás ellen és Bertinivel együtt körömszakadtáig tagadott.

A törvényszék 30 évi fegyházra ítélte Cattaneot és 20 évi fegyházra Bertiniet. Az elitelték felebbezték.

Rádó-műsor.

Szerda, március 16. Wien—Graz: 20. Tarka est. — Pozsony: 18. Hangverseny. — Milano: 20.45. Operaszínház. — Breslau: 16.30. Operadélután. — Prága: 20.08. Tarka est. — London: 22.54. Operatárlás. 23.38. Fánzene. — Stuttgart: 16.15. Hangverseny. — Frankfurt a. M.: 20.15. Operatárlás. — Róma: 17.15. Hangverseny. — München: 16. Az Anny Rosenberger-kvartett hangversenye. — Budapest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 16. Gyermekmesék. 17.15. Szimfonikus zenekari hangverseny. 19. Az amőbák világa (előadás). 19.45. Szavallatok és egyfelvonásosok. 22. Jazz-hang.

Megfelebbezték Aradváros költségvetését.

Kifogások több költségvetési tétel ellen.

(Arad, március 15.) Ma déli két óra felé, közvetlen a városházi hivatalos óra végeztével érdekes beadványt adtak be a városháza iktatójába. A beadványban egy aradi polgár felebbezést nyújt be a permanens-bizottság által letárgyalta és a tanács elé kerülő költségvetési

tervezet ellen. A költségvetés elleni felebbezés a költségvetési tervezettel együttesen terjesztik a tanács elé, amely rövidesen letárgyalja az ügyet. A felebbezés a költségvetés több nagyobb tétéle ellen emel kifogást.

Százhatéves magyarasszony halt meg Bucuresiben

Cuza vajda szakácsnője volt éveken keresztül. Hogyan festett Bucuressti nyolcvan év előtt. Pünkösdi Rózsi is emigráns volt.

(Az Aradi Közlöny bucuressti-i szerkesztőségétől.) A bucuressti-i katolikusok magyar plébánosa, Horváth György ma temette el Bucuressti legöregebb asszonyát a 106 éves Pünkösdi Rózsiát. Teljes csendben folyt le a temetés, senki sem tudott arról, hogy ilyen nevezetes, nagy időt megélt halottat földel el ma ingyentemetéssel a plébánia. És a temetésen nem is vett részt más, mint egy 80 éves öreg anyóka, aki az utóbbi években ápolta a 106 éves Pünkösdi Rózsiát. Néhány hónappal ezelőtt figyelmeztettek arra, hogy Bucuressti legöregebb asszonya — magyar származású, akkor fel is kerestem, el is beszélgettünk egy félórát és úgy állapodtunk meg, hogy ha sok szabad időm lesz, megint felkeresem, hogy tollba mondja mindazt az érdekes eseményt, amit 106 év alatt átélt. Kint lakott a matrona a város végén, a Calea Văcărăstii, nem messze a vacaresti-i fegyháztól. Ma aztán hírt vettem, hogy meghalt. És a sirba vitte magával azt a sok érdekes történetet, amit el akart mondani. Egy szűk, ablaklan szobában lakott az utolsó években egy hosszú udvar végén. Az a kis szoba valaha nyári konyha lehetett és egész nap ott ült az ajtó előtt. Nézegette, hogy a külvárosi nagy bérkaszányákban lakó gyerekek hogy játszadoznak az udvaron és elbeszélgetett a szomszédban lakó asszonyokkal. Élelemre nem igen volt gondja, sokan laktak a házban és minden asszony hozott neki valami ennivalót.

Cuza vajda szakácsnője.

A multjáról nem igen szeretett beszélni. Szégyelte, hogy valaha szakácsnő volt, pedig mindenki tudta a házban, hogy több, mint 20 éven keresztül volt Cuza vajdának a szakácsnője. A háziasszony volt az egyetlen, akinek mindent elmondott. Neki elmesélte, hogy a magyar szabadságharc után menekült el ő is Magyarországból. Mint cselédleány került a Stirbey hercegekhez, de egy izben, mikor a szakácsnő megbetegedett, ő vette át a konyhát és aztán a herceg nem is akart megválni tőle a főztjétől. Amikor az öreg herceg meghalt, a fiatal herceg Franciaországból hozatott szakácsot és akkor ő is elkerült onnan. Cuza fejedelemhez került és egészen 1866-ig volt Cuzánál állásban, míg csak Cuza le nem mondott. Több mint negyven éves volt már ekkor Pünkösdi Rózsi, de e szép kora dacára is egy jó módu, özvegygé vált iparosember feleségül vette, akivel hosszú időn keresztül boldog házasságban élt. Csak az utolsó tíz évben jutott annyira, hogy kegyelemkenyérrel kellett élnie. De akármennyit is gyűjt az ember életében, senki sem számíthat arra, hogy az Isten több mint száz éven keresztül engedje a földi életet kiélvezni.

A régi Bucuressti.

Ott ült a nyári konyha előtt ez a százhat éves matróna, tiszta kék szemével értelmesen nézegetett maga körül és a szellemi frissességét az utolsó hónapokig megtartotta.

— Mikor került Bucuresstibe? — kérdeztük tőle.

— Van annak már nyolcvan éve — mondotta kis gondolkodás után. — Akkor még a Calea Victoriát Podul Mogosoi-nak hívták és deszkapallón kellett járni, különben az ember elsüllyedt a térdig érő sárban. A város akkor nem volt a tizedrésze sem a mainak. A Calea Victoria kivezetett a város szélére. A város kellős közepén, ahol most a Coltei-kórház van, valaha egy nagy torony állt, a Coltei-torony, itt volt a város egyik kapuja, ezen túl volt a nagy vásártér. A királyi palota, akkor még ott volt a Dambovitá mellett s a Coltei-torony meg a palota között terült el az egész város.

A palota aztán leégett és a romokat elhordták a lakosok, abból építettek fel a környéken házakat. Csak a palota közepén álló kápolnát nem bántották, az még most is látható, ott van a Piața de Florii-n. Cuza fejedelem építtette fel aztán a mostani palotát a Calea Victorián, de még harminc évvel ezelőtt is, a palotával szemben a téren vásáros bódék álltak. Onnan indultak ki kis kocsin a vizárusok, mert Bucuresstiben nem volt jó víz és aki a Dambovitá vizéből ivott, az megbetegedett. Jó messziről kis talyigákon hozták a görögök a vizet és nyáron két parát is elkértek egy veder vizért. Aztán meg a szeméttel úgy volt, hogy mindenki a háza elé kihajította a szemetet és ha máj nagyon összegyűlt, akkor egy nagy gödröt ástak az ucca közepén és oda beledobálták az összegyűjtött szemetet. Ilyenkor aztán a Calea Victorián napokig megakadt a forgalom és hetekig tartott, míg a deszkapallót visszarakták a helyére. Még az előkelő asszonyoknak is csizmát kellett bizony akkor hordaniuk. Voltak már akkor is szépszámmal magyarok Bucuresstiben. A katolikusoknak akkor is megvolt a templomuk a Baratian és a reformátusok is építettek fatemplomot. Más idők voltak azok bizony — még a reformátusok templomán is kereszt volt.

És a 106 éves Pünkösdi Rózsi, öreges hangon, de pergő nyelvvél beszélt a régi jó időről, Bucuressti gyermekkoráról. Aztán jött a mostani hideg, esős idő és elköltözött ebből a gyorsan fejlődő városból, oda, hol minden állandó marad az idők végéig. (F. A.)

A pecches betörő.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától.) Billette detektív megfigyelt az uccán egy fiatalembert, aki mindennap másszínű, divatos nyakkendőt viselt, de cipője rongyos volt a szárán és ez a szép séghibája ki-kibukkkant a gondosan kivásalt nadrág szára alól. Gyanakodni kezdett a detektív és követte a fiatalembert, aki ide-oda kószált az uccán, majd betért egy moziba. Ő is bement oda utána: melléje váltott jegyet. Szóba ereszkedett azután vele és dicsérni kezdte szép nyakkendőjét.

— Ilyet keresek én már régen — mondta — de sehol sem találok: ilyen sötétkéket kis fehér kockákkal. Bocsásson meg különös kívánságomért: nem adná el nekem ezt a nyakkendőt?

A fiatalember udvariasan ajánlotta fel neki a nyakkendőt — két frankért. A detektív még udvariasabb volt: három frankot adott érte, de nem akarta azonnal elfogadni.

— Nem engedem meg — mondta — hogy nyakkendő nélkül menjen végig az uccán! Majd elkísérem önt a lakásáig és ott a kapuban átveszem a nyakkendőt.

A fiatalember ebbe is beleegyezett. A detektív megtudta azután a nyakkendőre varrt reklámjelzésből, hogy melyik üzletből került ki a nyakkendő, de megtudta azt is, hogy az üzlet raktárában kevéssel azelőtt betörő járt. Most már nem volt nehéz kitalálni a divatos nyakkendő és a rongyos cipő között való kapcsolatot. Negyed óra múlva már a rendőrségen volt a gyanús fiatalember — Robert Autier munkanélküli szereelő — és ott bevallotta, hogy ő tört be a kereskedő raktárába, ahonnan száznál több selyemnyakkendőt lopott el és mintegy husz-huszonötöt már eladogatott belőlük. Csodálkozva kérdezte meg a detektívtől: hogyan találta ki, hogy ő lopott nyakkendőt visel? A detektív nevetve mondta neki:

— Az volt a baj, hogy egy nagy hibát követett el. A nyakkendő-raktár után mingyárt egy cipőraktárt is meg kellett volna látogatnod.

A betörő rápillantott rongyos cipőjére: — Igaza van! Erről megfeledeztem.

Fratii APPONYI Testvérek városházával szemben áthelyezett üzletükben **leszállított árak mellett vásárolhat!**

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Csökkent a terméskilátás Erdélyben.

Tizenöt százalékkal kevesebb területet vetettek be 1926-ban mint 1925-ben.

(Az Arad Közlöny bucaresti-i tudósítójától.) A földművelésügyi minisztérium jelentést tett közre Románia mezőgazdasági helyzetéről. A jelentés szerint a kedvező időjárás következtében a vetések állása kitünő és eddig sem a fagy, sem a víz nem okozott jelentősebb károkat, csak Moldova és a Bánát egyes vidékein, ahol nem esett elegendő hó. Hozzávetőleges adatok szerint 1926. őszén bevetettek buzával 2 millió 578.364, rozsral 239.507, árpával 103.634, repcével 15.168 hektárnyi területet. Az ősszel bevetett területek országgrészenkénti megoszlása a következő:

Régi királyság buza 1.327.390, rozs 54.758, árpa 57.784, repce 12.215 ha. Bessarabia buza 446.111, rozs 89.830, árpa 1792, repce 1199 ha. Bukovina buza 20.091, rozs 21.741, árpa —, repce 112 ha. Erdély-Bánát buza 784.772, rozs 73.178, árpa 44.058, repce 1642 ha.

A tavalyelőtti helyzettel szemben az 1926.

évi őszi vetések közel 15 százalékos visszaesést mutatnak, amit a szeptemberi és októberi szárazsággal magyaráznak. Ezt a hiányt azonban a tavaszi vetésekkel remélik behozni. Erdélyre vonatkoztatva 1925-ben bevetettek őszi buzával 870.897 hektárt, rozsral 84.422 hektárt, árpával 49.988 hektárt. A két év őszi vetése között tehát Erdélyben a következő különbséget mutatkozik: buza 86.125 hektár, rozs 11.244 hektár, árpa 5930 hektár, összesen 103.299 hektár.

Mezőgazdasági körökben a 15 százalékos visszaesés indoklásul főképp azt hozzák fel a hivatalos magyarázattal szemben, hogy az agrárreform óta évről-évre csökken a bevetett területek kiterjedése, mivel a kisbirtokosok tulajdoni része képtelen egész földállományát megművelni. De nagy része van a csökkenésben a pénzihiánynak is, amelyet súlyosan megérez a mezőgazdaság is.

Zürichben 3.16, Párisban 15.40 a lej

Helyi valutaárak. (Március hó 15.)

Kifizetések: Berlin 40.75, Amsterdam 68.70, Newyork 171, London 832.50, Páris 6.77, Milánó 7.92, Prága 5.08.50, Budapest 30, Zágráb 3.05.50, Bécs 24.17, Zürich 33. — **Áru:** Márka 40.50, dollár 171, francia frank 6.70, olasz líra 7.90, cseh korona 5.08, pengő 30, dinár 3, osztrák schilling 24, svájci frank 33. — **Pénz:** Márka 38.50, dollár 169, francia frank 6.50, olasz líra 7.60, cseh korona 5, pengő 29.50, dinár 2.85, osztrák schilling 23.50, svájci frank 32.50. — **Irányzat:** lefelé.

Zürichi tőzsdényitás. (Március hó 15.)

Berlin 123.30, Amsterdam 208, Newyork 519.87.50, London 2522.50, Páris 20.33, Milánó 23.70, Prága 15.40, Budapest 90.85, Belgrád 9.13.50, **Bucuresti 3.16.25**, Varsó 58.05, Bécs 73.15.

Zürichi tőzsdézárlat. (Március hó 15.)

Berlin 123.30, Amsterdam 208.05, Newyork 519.87.50, London 2522.50, Páris 20.34, Milánó 23.65, Prága 15.40, Budapest 90.85, Belgrád 9.13.50, **Bucuresti 3.16**, Bécs 73.15.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Március hó 15.)

Kifizetések: Páris 6.70, Berlin 40.45, London 827, Newyork 179.75, Milánó 7.78, Zürich 32.75, Bécs 23.95, Prága 5.06. — **Valuták:** Napoleon 680, márka 40, leva 1.20, török líra 0.88, angol font 825, francia frank 6.70, svájci frank 30, líra 7.60, drachma 2.10, dinár 2.90,

dollár 169, lengyel zloty 18, osztrák schilling 24, pengő 29, cseh korona 5.20.

— **Az új bélyegtörvény.** Bucurestiből jelentik: A bélyegtörvényjavaslat ma a kamara elé kerül és legkésőbb április elsején életbe lép.

— **A C. F. R. is kedvezményesen szállítja a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatóit.** A részben szomszédos, részben egymásra utalt gazdasági területeknek egymáshoz való közeledését, a létező gazdasági kapcsolatok kimélyítését, kormányunk már évek óta gazdasáspolitikailag egyik legfontosabb feladatának tartotta. Az ezirányban tett számos intézkedés között nagy jelentőséget kell tulajdonítani azon utazási és szállítási kedvezményeknek is, melyeket kormányunk már évek óta engedélyez mindazok számára, akik a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatására indulnak. E vásár látogatói ezért ez évben is újra élvezik azon a C. F. R. vonalán a visszautazás alkalmával igénybevehető 50%-os kedvezményt, mely mint a múlt évben, ezúttal is a vásár vezetősége által kibocsátott vásárigazolvány birtokához van kötve. A kedvezmény május 1-től május 17-ig vehető igénybe. Szoros kapcsolatba áll ezzel a magyar állam területén közlekedő különböző vasúti és hajózási társaságok által nyújtott és külön-külön úgy az oda, mint a visszautazásnál igénybe vehető 50%-os kedvezménnyel, mely ugyancsak a vásárigazolvány felmutatása alapján, április 29-től május 12-ig áll a vásárlátogató közönség rendelkezésére. A vásárra szállított kiállítási áruk is különböző kedvezményekben részesülnek, melyek közül megemlítiük, hogy a C. F. R. 50%-os kedvezménnyel, a magyar vasúti és hajózási társaságok pedig teljes díjmentességgel szállítják vissza a kiállított tárgyakat. A Budapestre utazó közönség kényelmét szolgálja végül még az a körülmény is, hogy a magyar határ a vásár tartama alatt vízum nélkül lép-

hető át mindazok által, akik a már fentemlített vásárigazolvány birtokában vannak.

Mozsi.

xx A nagy parádé a háborus idők legnagyobb drámája pereg le az aradi Apolló mozgószínház legújabb műsorán. A díszes, cicomás és hazug háborus parádék mögött előtűnik a front véres borzalma, lelket és testet ölé kegyetlensége, melyet ifthonról nem ismer senki. Mélységes szerelmi történet kapcsolódik ebbe a filmbe, egy katonai igaz szerelme, akit a hamis jelszavak a tűzvonalba csábítanak és mire visszatér, akkor veszi észre, micsoda borzalmas rombolást jelentett ez a szó: háboru. Otthon látja, hogy már nincs otthona, mert az ellenség egész faluját rommá lőtte és akit szeretett, az valahol messzi országutakon menekül a borzalmak elől. A Nagy parádé előadásai fél 5, fél 8 és 9 órakor kezdődnek. Főszereplő: John Gilbert.

xx A cárnő nyakéke című nagyhatású kalanddráma ma utoljára kerül vetítésre az aradi Uránia mozgószínházban. Leszállított helyárak: 10. földszinti zsöllye 20 lej és az előadások fél 5, fél 8 és 9 órakor kezdődnek. Főszereplő: Mae Murray.

xx A világ legaktuálisabb újdonságait közli az aradi Apolló mozgószínházban vetítésre kerülő Ulpia filmzurnál: 1. Berlini vadász- és mezőgazdasági kiállítás. 2. A világ leggazdagabb embere. 3. A legkegyetlenebb katonai diktatura. 4. Az első telefonbeszélgetés London és Newyork között. 5. Tokió gyászolja az elhunyt mikádót. 6. Téli sport. 7. Leningradi kiállítás. 8. Lovassági gyakorlatok a kanadai határon. 9. Black Bottom, a legújabb tánc bemutatása.

xx Jön! Harry Piel legújabb filmje: Hat nap az apacsok között.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget. FELHIVÁS.

Alulírott felhívom mindazon hitelezőket, akiknek Szeleján Péter csermői lakossal szemben nevezettnek fűszer, vas és rövidáru üzlete részére szállított áruk hitelezéséből kifolyólag követeléseik vannak, ezen követeléseket alulírottak nyolc napon belül jelenték be, mert az üzletet átvettem s a fennemlített tartozásokat Szeleján Péter ur közvetlen felelősségének fentartásával rendezni óhajtom.

Braun Márton, Csermő.

6 HP. eredeti Hofherr Schrantz eurip garnitura

1910. évből, 10 légkörös, 400.000 lejért eladó. •• Megtekinthető: 1238

KRIER PÉTERNÉL Blied.

Eladó

egy 55 lóerős egyhengeres Condensátoros **Stabilgép**, a hozzávaló 49.58 m² szűfűltelti hengeresőves kazánal.

Eladó továbbá: 2 drb. Ganz-féle 21-es hengerszek, 1 pár 86-os francia malomkő, 2 drb. Trieur, több új és használt vaskerék, állítható vas kőfészek, kőemelő, egy álló koptatógép vasrészei és garadok. 1347

Fogarassy György és Tea Besenova-Veche (Óbacsnyó) Torontalm.

Tavaszi ruhák festése és tisztítása már megkezdődött

Hospodár Miklós modernül, teljesen újonnan gézörre berendezett kollektív infúzióban Arad, Str. Stroiesou 13. (Telak-uoaa)

Valódi makói dughagyma és étkező vöröshagyma

100 kgr.-on felül minden mennyiségben

I-a rózsaburgonya

wagontételben kapható: 1298

Gabonakereskedelmi Társaság

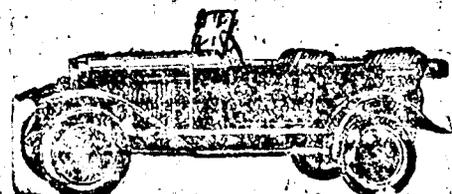
Timisoara I., Str. Alexandri (Hunyadi-u.) 8.

Ki akar érettségit!

Középiskolai összevont magánvizsgálatokra és érettségire, teljes anyagi felelősség mellett előkészít **Galgóczy Magántanfolyam** Budapest, VIII., Mária Terézia-tér három.

Eladó

egy drb. 1490 **szívó-nyomó kut,** vízkieresztővel, kéz. vagy motorhajtásra, jutányos árért. **Lakatos tanulók** fizetéssel, azonnal felvétetnek. **Weisz Jenő** lakatos Arad, Bulev. Reg. Maria 21.

OPEL-autók a világ legjobb és legtökéletesebb kis autói;

négy kerékkel, Bosch világítással, Bosch indítással és Bosch transzformátorral ellátva, 100 kilométeres ut, mint például Arad-Temesvár és vissza 84.- lejbe kerül.

Kedvező fizetési feltételeket nyújt a vezérképviselő: 925

KÁLMÁN A. Arad, Piața Catedralai No. 5

Banca de Credit din Transilvania S. A.

Fostă: Prima Cassa de Păstrare din Arad.

Erdélyi Hitelbank Részvénytársaság

Azelőtt: Aradi Első Takarékpénztár.

Meghívó

az Erdélyi Hitelbank Részvénytársaság

(Azelőtt: Aradi Első Takarékpénztár)

Aradon, 1927. március hó 19-én délután 5 órakor az intézet helyiségében

(Strada General Berthelot No. 2.) tartandó

86-ik évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 22. §-a értelmében.
2. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az 1926. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása, továbbá az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentés iránti határozathozatal.
3. Igazgatóság megválasztása.
4. Felügyelő-bizottság megválasztása.

Felkérjük azon tisztelt részvényeseket, akik a közgyűlésen részt venni óhajtának, valamint ezek alapszabályszerű képviselőit, hogy részvényüket, vagy részvényutalványukat, illetve ezekről szóló közhatósági, vagy pénzügyi letéti igazolványukat a le nem járt szevényekkel együtt, a képviselők ezenkívül meghatalmazásukat az alapszabályok 20. §-a értelmében Aradon, az intézet főpénztáránál illetve brasovi és devai fiókintézeinknél 1927. évi március hó 18-án déli 12 óráig letétbe helyezni sziveskedjenek.

Arad, 1927. március hó 1-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudatni az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjtalanul szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 4 lej — bont, vasárnap 6 lej. — Vastagabb betűvel 6 lej, illetve 10 lej. — A vastagabb betűvel kivánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig vezetik fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szögig hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szövegét, amelyek tartalmánál fogva eredetileg az újságban nem közzétehető, azt minden egyes esetben magától törölje, illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetéseket telefon úton is feladhatók, telefon szám: 151. * * * * *

Levelezés.

FELTÉTLEN urindó díszingyált és díszingyált tudó igazi uriember ismerettségét keresi. Választ „Happiness” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérék. 1476

Alkalmazás.

ANGOL NŐISZABÁSZ nagy ismeret-séggel betársulna elsőrendű szalonba. Ajánlatokat „Április 1.” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérék. 1487

NÉMETORSZÁGBAN végzett vegyész-mérnök állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1484

PERFEKT német levelező a délutáni órákra alkalmazást keres. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába „Ónánó levelező” jellegre alatt kérék. 200

TANULÓ ma felvételtől Clitok Dezső cégnél. 1479

FELTÉTLEN megbízható, középkorú urindó házvezetőnői állást keres magános urnál vagy urnónél, Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1488

A KÖZUTI VASUT azonnali belépésre keres 6 fő-szolgálati bizonyítványokkal rendelkező sofőr és 6 kalauznót. Jelenkezni lehet a Közuti vasut forgalmi irodájában Arad, Str. Virginia Hotáran. 1489

NÉMET kisasszony 3 éves fiúhoz 1-re felvételt, Mária divatüzlet, Regina Maria 8. 10401

MEGBÍZHATÓ sofőr állást keres. Cím: Mem Weisz Jenő lakatos mester Bulev. Regina Maria 21. 1493

ÜGYNÖKÖK, férfiak, nők magas fizetés-sel felvételt. Braun, Calea Banatului 2. 1492

Lakás.

KÜLÖNBEJÁRATU, szépen berendezett szoba fürdőszoba használattal kiadó. Arad, Str. Crisan (Karolina) 5. 1480

KÜLÖNBEJÁRATU szoba fürdőszoba használattal kiadó. Cím Cármen csemegeüzletében, a főpostával szemben. 1495

Kilencvenhat lejért - lakást,

ellátást, vagy alkalmazást hirdethet, eredményt ér el, ha kockahirdetést ad fel.

Vétel és eladás.

VESZEK MAKULATURÁT, kiseleztezt papirokat, újságokat, folyóiratokat stb. 10 árban Kerpel könyvüzlete. 1112

ELADÓ 20.000 tölgyfa szőlőkerő 1,30 m. hosszú, 2,25 lej darabja, ab. Rakar-dia állomásnál. Érdeklődni Vasza Gyurics kereskedő Nadas (Jud. Caras.) 1477

FÉRFI RUHÁK, antik szalonok, szekrények és varró asztalok, perzsaszőnyegek, tükrök, különböző szobaberendezések, bőr fotelok, fotelok drb. számra is, különböző szervizek, trimó, tükrök, asztalok, ebédlő székek, gobelinok, függönyök, festmények, mángorlok, régi horgok, gyermekágy, gyermek koca, vázák, vitrin tárgyak, püsch terítők stb. eladók. Saigóné, Arad, Str. Consistoriu-lu 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

Női harisnya 20-25% árcsökkentéssel! BOGYÓNÁL, Arad.

Prima selyem harisnya (volt ár 145.-) most Lej 117.- Córna fátol (volt ár 145.-) most Lej 115.- Prima selyem flór (volt ár 125.-) most Lej 95.- Erős selyem flór (volt ár 105) most Lej 75.- Férfi magas córna harisnya (v. ár 175.-) most Lej 135.- Férfi córna sokni! :-: Gyermek harisnyák! Nő, férfi és gyermek kocka! :-: Divatesszettek, csipkék fehér és szürke színben!

KITUNÓ rövid keresztúros zongora eladó. Megtekinthető 3-4-ig. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1485

BIZOMÁNYBA KERESKÉK dísztárgyakat, bördöndöket, mű- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnye-geket, közzükségleti cikketeket, férfi ruhaneműt, egyes butoradarabokat stb. — Saigóné, Arad, Str. Consistoriu-lu 12. (Batthyány-uca) I. em. jobb. 1900

MACULATURA PAPIR 5 kigrós csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

NÉMET nyelvet tanulók. Cím: „Német” jellegre kérék az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 1486

STR. Oituz 50. számú 3 kislakásos ház 100.000 lejért eladó. 1494

Különbéle.

ELVESZETT hétfőn reggel Dohány-ucától Viadukton át Széchenyi-uccáig ezüst női karóra. Kéretik megtaláló miután kedves emlék, jutalom ellenében Gáspár céghez Széchenyi-ucca 2. átadni sziveskedjék. 1491

Ingyenes lakást

adna, intelligens idősebb nőnek, kisebb takarításért fiatal leány. :-: Cím Gyóffy „MURES” irodájában. 15285

Alvászai mészégető

üzemben van.

Friss dunal hal

mindenféle fajtájú Purimra, jutányos árban előjegyezhető:

Luttwák József cégnél Arad

Nincs többet ősz haj,

mert az eredeti színt HAIR REGENERATORUNK által vissza kapja. :-: Foshetünk haját szokóra, világos és sötét barnára, feketére, prosra, Irak Arabián-nak vagy Henna-val 1103

HEHS V. ARAD,

Lázár Vilmos-ucca.

Egy ujonnan készült, teljesen modern

diófa nagy ebédlő

eladó.

Cím Rudolf Mosse hirdetőban Arad. 10410

Hegesztünk

elektromosan minden méretű repedt, törött géprezt, motorfejeket, tengelyeket stb. teljes garancia mellett.

Friedrich Testvérek

gépgyára Timisoara. 1144

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

VIZUMOK követségéknél Utlevélhosszabítások, G.F.R. borictek

!! **Künstler-vizumiroda** !!

Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Órára szállóval szemben.

Bármily ügyet vagy megbízást pontosan elintéz.